Комисия за Защита на Личните Данни

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

Брой 6 (99), ноември 2022 г.

ТЕМИТЕ В БРОЯ

(бюлетинът отразява периода септември и октомври 2022 г.)

СЪБИТИЯ И ИНИЦИАТИВИ

КЗЛД ОТБЕЛЯЗА СВОЯ 20-ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ С ОФИЦИАЛНО СЪБИТИЕ

На 20 октомври 2022 г. Комисията за защита на личните данни отбеляза с официално събитие 20-годишнината от своето създаване, както и от поставянето на началото на защитата на личните данни в България. Проблематиката по защита на личните данни в Република България получава правна закрила през 2002 г., когато на 01.01.2002 г. влиза в сила Законът за защита на личните данни и няколко месеца по-късно, на 23.05.2002 г. е институционализирана Комисията за защита на личните данни. Всеки състав на КЗЛД дава своя принос, като в различните периоди предизвикателствата са различни, но общата цел е защита на интересите на българското общество и европейските ценности. С годините са трупани опит, знания, приемственост и надграждане, и естествен момент от този процес е идеята да се организира среща на настоящия и предходни състави на КЗЛД, на която да бъдат споделени минал и настоящ опит и практика, както и вижданията за бъдещата роля, сложните задачи и нарастващите отговорности, с които занапред ще трябва да се справят институциите, работещи в сферата на личната неприкосновеност.

На снимката: проф. Веселин Целков, проф. Ради Романски, Мария Матева, Красимир Димитров, Венцислав Караджов, Венета Шопова, Цветелин Софрониев, Цанко Цолов и Станимир Цолов

На поканата на настоящия председател на КЗЛД Венцислав Караджов откликнаха председателят на втория състав на КЗЛД Венета Шопова и членовете от всички три състава Красимир Димитров, Станимир Цолов, проф. Ради Романски, Мария Матева, проф. Веселин Целков, Цанко Цолов и Цветелин Софрониев. Почетена бе паметта на двама починали - председателят на първия състав Иво Стефанов, и членът от първия състав Евгений Радев.

Събитието по повод 20-годишния юбилей протече в две части, като първата бе предназначена само за бившето и настоящо ръководство на КЗЛД, а втората бе в разширен състав и в нея се

включи настоящата администрация на институцията. Изключително емоционална бе срещата на някои служители, които работят в администрацията на КЗЛД от самото ѝ създаване и техните първи ръководители.

Председателят на КЗЛД Венцислав Караджов приветства всички присъстващи и представи председателя на втория състав Венета Шопова, както и членовете на предходните два състава. В своето слово той посочи, че всеки състав на КЗЛД е дал своя принос, като с годините са трупани опит, знания, приемственост и надграждане. Той подчерта, че за изминалите 20 години Комисията е успяла да формира в обществото съзнание отговорност към личните данни на гражданите и разбиране на правото за тяхната защита. Днес КЗЛД е не само утвърден независим надзорен орган, който осъществява защитата на физическите лица при обработването на техни лични данни и свързания с това контрол, но и разпознаваем партньор с авторитет и позиции в европейски и международен контекст.

С особено задоволство г-н Караджов сподели успехи на КЗЛД с настояща дата, отправи персонални похвали към служители от администрацията и изрази удовлетворението си от работата на институцията и постигнатите резултати. На срещата бе подчертано, че бъдещите политики и направления на дейност трябва да гарантират устойчивост и предвидимост в работата на надзорния орган, засилена защита на физическите лица във връзка с обработването на техни лични данни, зачитане на интересите на всички заинтересовани от обработването страни, гарантиране на ефективност, пропорционалност и възпиращ ефект на наказанията в условията на справедливост, законосъобразност и правна сигурност.

КЗЛД ИЗДАДЕ КНИГА, ПОСВЕТЕНА НА ЦЯЛОСТНАТА Ѝ ДЕЙНОСТ ПРЕЗ ИЗМИНАЛИТЕ 20 ГОДИНИ

По случай своя 20-годишен юбилей КЗЛД издаде книга, в която прави ретроспекция и анализ на изминатия път и постигнатите постижения, както и на развитието на правото на защита на личните данни в България. Книгата проследява дългия и нелек път на утвърждаване на институцията, нейната разпознаваемост в национален и международен план, изграждането на доверие у заинтересованите страни и очакванията за справяне с бъдещи предизвикателства. Двадесет години след създаването ѝ, КЗЛД прави своеобразна равносметка на своята дейност, като представя най-важното от постигнатото до момента и обобщава своите добри практики. Книгата е съставена от три основни части.

В **първата част** на книгата е направен преглед на институционалното изграждане на Комисията, поставен е акцент върху най-важните постижения на институцията през годините и е предоставена обобщена статистика (актуална към 01.08.2022 г.) по основните направления на нейната дейност – от полагането на основите на националната система за защита на личните данни до настоящия момент. Преди десет години, по повод своя

10-годишен юбилей, КЗЛД с удовлетворение констатира, че в обществото вече се знае, че защитата на личните данни е от първостепенна важност, познават се основните права в тази насока, както и самата институция, която опазва тяхната неприкосновеност и към която гражданите могат да се обърнат дори само при съмнение за злоупотреба с техните или на трети лица лични данни. Равносметката на Комисията показва добре положени основи на надзорната дейност и осъзнатост на обществото за настоящите и бъдещите предизвикателства. След приемането през 2016 г. на новата европейска правна рамка за защита на личните данни (Общ Регламент относно защитата на данните - Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива (ЕС) 2016/680 за полицейската и наказателната дейност), както и актуализирането през 2019 г. на националната правна уредба чрез Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на личните данни, важен елемент от работата на Комисията става подготовката на администраторите и обработващите лични данни за прилагане на новата правна уредба. В книгата са представени редицата разяснителни кампании и обучителни събития, чиято цел е повишаване на информираността относно правата на гражданите и завишените изисквания спрямо администраторите и обработващите лични данни. Ретроспективният поглед върху извършеното през тези 20 години показва, че вторият и третият състав на КЗЛД успешно продължават започналия от първия състав процес на позитивно развитие на институционалната публичност на КЗЛД, на активно разширяване на медийното присъствие и на устойчиво институционализиране на Комисията като висш независим надзорен орган на българската държава. Отразено е ползотворното сътрудничество с национални държавни органи, неправителствени и частни организации.

В книгата намира място ползотворното участие и доказания принос на КЗЛД в работата на европейските и международни организации и форуми за защита на личните данни – извън рамките на ЕС, в рамките на ЕС, в инициативи за Централна и Източна Европа, както и на Балканите. Предоставена е информация за редица инициативи на КЗЛД - отбелязване на Деня за защита на личните данни, провеждане на конкурси за деца и студенти, организиране на международни конференции, социологически проучвания и др. Изредени са и са илюстрирани със снимки редица признания за институцията – награди, грамоти и т.н., които показват, че КЗЛД многократно е получавала признание за своите усилия и труд.

Втората част на книгата е посветена на административната практика на институцията по ключови тематични направления. Публикувани са редица правни актове на Комисията, издържали съдебен контрол, и/или актове, представляващи трайна и принципна практика по въпроси от обществен интерес.

В третата част на изданието са представени трите състава на Комисията за защита на личните данни от 2002 г. до 2022 г. Предоставена е кратка професионална биография на председателите и членовете на всеки от съставите през годините и техният принос за изграждането на ефективно функционираща национална система за защита на личните данни в Република България.

Към книгата са **приложени снимки** от важни събития, както и на грамоти и награди за КЗЛД.

В юбилейната книга КЗЛД изразява своята убеденост, че бъдещите политики и направления на дейност трябва да гарантират приемственост, устойчивост и предвидимост в работата на надзорния орган, засилена защита на физическите лица във връзка с обработването на техни лични данни, зачитане на интересите на всички заинтересовани от обработването страни, осигуряване на свободно движение на личните данни в ЕС, гарантиране на ефективност, пропорционалност и възпиращ ефект на наказанията в условията на справедливост, законосъобразност и правна сигурност

На своя 20-годишен юбилей Комисията за защита на личните данни благодари на всички свои партньори и съмишленици от публичната сфера, частния сектор и неправителствените организации, с които поддържа трайни и успешни професионални контакти през годините, за взаимното доверие и сътрудничеството.

УЧАСТИЕ НА КЗЛД В ЛЯТНАТА АКАДЕМИЯ ЗА МЛАДИ ЛИДЕРИ В ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

През септември 2022 в курортен комплекс Албена се проведе **Лятна академия за млади лидери в държавната администрация**, която ИПА организира за седма поредна година. Основната цел на Академия е краткосрочно практическо обучение на млади държавни служители с лидерски потенциал, както и създаване и развиване на мрежа от иновативни кадри на държавната администрация. Едно от условията за участие е разработване на есе, което тази година бе на тема **„Ефективно управление и модернизация на публичната администрация – реформи и предизвикателства“**. Есетата се оценяват от експертен съвет към ИПА и са един от критериите при подбора за участие в Академията. Тази година администрацията на КЗЛД бе представена от Августин Янчев – младши експерт в дирекция „Правно-аналитична, информационна и контролна дейност“, отдел „Правно-аналитична дейност“.

Обучението е комбинация от практически задачи и лекции, свързани с изграждане на умения за защитаване на политики и проекти, умения водене на преговори и за лобиране, за представяне пред публика, протокол и етикет.

Участниците получиха обща въвеждаща информация за различните лидерски стилове и бяха запознати с методите на водене на преговори и дипломация в ЕС. В два поредни дни фокус на вниманието бе настоящият дневен ред на ЕС, ролята на лидерството в ЕС, възможните перспективи за ЕС и България. На екипен принцип бе проведена симулация на преговори в стила на ЕС. Един ден бе посветен на цифровото общество и неговата най-уязвима страна – киберсигурността. Дискутирано бе и намирането на баланс между нуждите на правоприлагането и правата за поверителност. Комуникациите в социалните мрежи и оформянето на мисленето и мирогледа бе друга тема, обект на целодневни дискусии. Обществената отговорност и прилагането от страна на администрацията на обществено отговорни практики бяха обсъдени под наслова „Екологична и достъпна администрация“.

Участниците получиха ценни съвети и указания за това какво е необходимо за отстояването на позиции по значими обществени проекти и политики, управление на екипи и въвеждане на иновации, спомагащи за модернизацията на публичната администрация.

ЗА 10-ТА ПОРЕДНА ГОДИНА БЕ ОТБЕЛЯЗАН ЕВРОПЕЙСКИЯТ МЕСЕЦ НА КИБЕРСИГУРНОСТТА

И тази година, за десети пореден път, през месец октомври бе отбелязан Европейският месец на киберсигурността (*European Cyber Security Month – ECSM*). Ежегодната информационна кампания стартира за първи път през 2012 г. и е част от усилията за повишаване на осведомеността сред гражданите, бизнеса и организациите относно същността на киберсигурността, заплахите пред нея и практиките за онлайн защита. Инициативата се координира от Агенцията на Европейския съюз за киберсигурност (ENISA) и се подпомага от Европейската комисия, държавите-членки на ЕС и над 300 партньори от публичния и частния сектор. Кампанията вече е неразделна част от действията, насочени към прилагане на разпоредбите в Акта на ЕС за киберсигурността за повишаване на осведомеността и образованието.

Всяка година Европейският месец на киберсигурността поставя акцент върху избрани въпроси, свързани с киберсигурността. **Темата за 2022 г.** включва **софтуера за изнудване и фишинга** – две основни тенденции, наблюдавани в настоящата ситуация с киберзаплахите.

Софтуерът за изнудване е определен като най-опустошителния вид атака срещу киберсигурността през последното десетилетие, засягащ организации от всякакъв мащаб по света. Това е вид цифрова атака, която позволява на създателите на заплахата да поемат контрол върху активите на целевия обект и да изискват откуп в замяна на възстановяване на наличността и поверителността на тези активи.

Фишингът е вид атака, извършвана в цифровата комуникация. Жертвата, срещу която е насочена, бива подмамена да предостави лична информация, финансови данни или кодове за достъп на нападателя, който се представя за надежден. Единственият начин да се противодейства на тези атаки е да се осведомят хората и да им се предоставят правилните инструменти и трикове, за да ги различават и да не попаднат в капан.

На **27 септември 2022 г.** Съветът на ЕС, заедно с други институции, органи и агенции на съюза обяви началото на едномесечните инициативи. На състояло се в Брюксел събитие, под мотото **„Десет години насърчаване на осведомеността относно киберсигурността“** институциите на ЕС се обединиха за засилване на сътрудничеството в борбата срещу киберзаплахите и даване на тласък на междуинституционалния дебат относно киберсигурността. Фокус на събитието бяха две основните теми:

• **„Тенденции към увеличено използване на софтуер за изнудване: имат ли готовност институциите на ЕС?“** Политическият дебат на високо равнище се съсредоточи върху въздействието на нарастващите тенденции за използване на софтуер за изнудване, готовността на институциите на ЕС и предстоящия Регламент за киберсигурността на фона на нарастващите хибридни заплахи.

• **„Осведоменост в институциите на ЕС относно киберсигурността“**. В тази сесия бяха споделени опит и добри практики, които да насърчат организациите да повишат усилията си. Дебатът относно киберсигурността се превъплъщава в конкретни програми за институциите, органите и агенциите на ЕС, които се стремят да повишават осведомеността сред своите служители.

Сред многобройните дейности, организирани от ENISA и от държавите членки, имаше конференции, семинари, обучения, уебинари и викторини. Събитията от кампанията, в които могат да участват потребителите, бяха достъпни на **уебсайта на Европейския месец на киберсигурността**. Изпълнителният директор на ENISA **Юхан Лепасар** заявява: *„Броят на успешните онлайн атаки може да бъде значително намален, ако повече хора знаят как да ги различават и как да реагират на тях. Именно към това са насочени дейностите на Европейския месец на киберсигурността. Новите награди, въведени тази година, ще дадат по-голяма видимост и стимул за разработване на инструменти и кампании за подпомагане на гражданите на ЕС. Това бележи още една стъпка в десетгодишното развитие на Европейския месец на киберсигурността. Изграждането на надеждна и сигурна в киберпространството Европа означава също така да се помогне на всички предприятия да процъфтяват в сигурна цифрова среда.“*

Наградите на Европейския месец на киберсигурността са нова инициатива, при която представители на държавите членки ще гласуват всяка година за най-иновативните и впечатляващи материали.

Победителите за 2022 г. са:

Най-добър видеоматериал

1. Словения: **Дарко иска да заведе приятелката си на почивка**

2. Белгия: **Паролите са отживелица.Защитавайте вашите онлайн акаунти с двустепенно удостоверяване.**

Най-добра инфографика

Ирландия: **Стани сам детектив в областта на киберсигурността**

Най-добри учебен материал

Гърция: **Игри за лов на съкровища в началното училище**

Печелившите материали на наградите за 2022 г**. ще бъдат преведени на всички езици на ЕС** и ще бъдат популяризирани. ENISA цели да организира този конкурс ежегодно.

На национално ниво в България отбелязването на Европейския месец на киберсигурността се координира от Министерство на електронното управление, което е инициатор на редица информационни и образователни събития, в които ще си партнира с публични институции, академичната общност, представителни организации на работодателите на национално равнище, неправителствени организации и медии. Началото на провеждането на събитията даде министърът на електронното управление Георги Тодоров, който е и председател на Съвета по киберсигурност.

На **5-ти и 6-ти октомври 2022 г**., по време на месеца на киберсигурността, в София Тех Парк се завърна присъствено дългоочакваната **конференция AI N‘ CYBER**. Тя има за цел да предостави информация за най-новите авангардни технологии, тенденции и предизвикателства в бързо развиващия се свят на киберсигурността и изкуствения интелект. Предназначена е за широк кръг заинтересувани - експерти в областта на киберсигурността, изкуствения интелект и машинното обучение; ИТ консултанти; анализатори на бизнес разузнаване; инженери на интелигентни системи; разработчици; бизнес лидери; бизнес мениджъри; главни изпълнителни директори; ИТ директори; държавни служители; представители на стартиращи фирми; предприемачи; висшисти; ИТ ентусиасти. При своето участие в работата на конференцията, заместник министърът на електронното управление Благовест Кирилов заяви „Само съвкупността от адекватни мерки във всеки един аспект от развитието на мрежовата и информационна сигурност и активното сътрудничество между институциите, академичната общност и частния сектор, ще доведе до реални резултати и постигането на по-голяма сигурност в киберпространството в условията на все по-бързо развиващото се цифрово общество.“ На конференцията се проведоха и кибер семинари, предоставени от световноизвестни лидери от индустрията в сферата на киберсигурността.

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ПРЕДСТАВИ ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА НОВ ЗАКОНОДАТЕЛЕН АКТ ЗА КИБЕРУСТОЙЧИВОСТ

Киберсигурността е един от основните приоритети на Европейската комисия и крайъгълен камък на цифровата и свързана Европа. Стратегията за киберсигурност на Европа се основава на виждането за **Изграждане на цифровото бъдеще на Европа** и на **Стратегията на ЕС за Съюза на сигурност** и се опира на редица законодателни актове, действия и инициативи, които ЕС е приложил с цел да заздрави капацитета си в областта на киберсигурността и да гарантира по-устойчива в кибернетичен план Европа.

На 15 септември 2022 г. Европейската комисия представи предложение за нов законодателен акт за киберустойчивост с цел защита на потребителите и предприятията от продукти с недостатъчни защитни функции. Това е първо по рода си законодателство за целия ЕС, което въвежда задължителни изисквания за киберсигурност за продуктите с цифрови елементи през целия им жизнен цикъл. Този акт ще гарантира, че цифровите продукти, като безжични и жични продукти и софтуер, са по-сигурни за потребителите в ЕС.

Маргрете **Вестегер**, изпълнителен заместник-председател с ресор „Европа, подготвена за цифровата ера“, заявява: *„Законодателният акт за киберустойчивост ще гарантира, че свързаните предмети и софтуер, които купуваме, отговарят на строги гаранции за киберсигурност. С него отговорността отива там, където ѝ е мястото – сред онези, които пускат продуктите на пазара.“*

Комисарят по въпросите на вътрешния пазар Тиери **Бретон** подчертава: *„Що се отнася до киберсигурността, Европа е толкова силна, колкото най-слабото ѝ звено: Независимо дали това е уязвима държава членка или опасен продукт по веригата на доставки. Компютри, телефони, домакински уреди, устройства за виртуална помощ, автомобили, играчки – всеки един от тези стотици милиони свързани продукти е потенциална входна точка за кибератака. И въпреки това днес повечето от хардуерните и софтуерните продукти не подлежат на никакви задължения в областта на киберсигурността. С въвеждането на киберсигурност още при проектирането законодателният акт за киберустойчивост ще спомогне за защитата на европейската икономика и на нашата колективна сигурност.“*

С увеличаването на броя интелигентни и свързани продукти, един инцидент, свързан с киберсигурността на даден продукт, може да окаже въздействие върху цялата верига, което евентуално да доведе до сериозни смущения в икономическите и социалните дейности в целия вътрешен пазар, подкопаване на сигурността или дори да бъде животозастрашаващо.

Предложените от Европейската комисия мерки се основават на **новата законодателна рамка** за законодателство на ЕС в областта на продуктите и ще определят:

а) правила за пускането на пазара на продукти с цифрови елементи, за да се гарантира тяхната киберсигурност;

б) съществените изисквания за проектирането, разработването и производството на продукти с цифрови елементи и задълженията на икономическите оператори във връзка с тези продукти;

в) съществените изисквания за процесите за справяне с уязвимостта, въведени от производителите, за да се гарантира киберсигурността на продуктите с цифрови елементи през целия им жизнен цикъл, и задълженията на икономическите оператори във връзка с тези процеси. Производителите също така ще трябва да докладват активно за използваните уязвими места и за инциденти;

г) правила за надзор на пазара и правоприлагане.

Новите правила ще уравновесят отговорността, като я прехвърлят към производителите, които трябва да гарантират съответствие с изискванията за сигурност на продуктите с цифрови елементи, предоставяни на пазара на ЕС. В резултат на това правилата ще бъдат от полза за потребителите и гражданите, както и за предприятията, използващи цифрови продукти, тъй като ще се подобри прозрачността на свързаните със сигурността свойства и ще се повиши доверието в продуктите с цифрови елементи, както и ще се осигури по-добра защита на основните права, като например неприкосновеността на личния живот и защитата на данните.

Предложеният регламент ще се прилага за всички продукти, които са свързани пряко или косвено с друго устройство или мрежа. Съществуват някои изключения за продукти, за които изискванията за киберсигурност вече са определени в съществуващите правила на ЕС, например относно медицинските изделия, въздухоплаването или автомобилите.

Следващата стъпка е Европейският парламент и Съветът да разгледат проекта за законодателен акт за киберустойчивост. След като той бъде приет, стопанските субекти и държавите членки ще разполагат с 2 години, за да се адаптират към новите изисквания. Изключение от това правило е задължението на производителите да докладват за активно използвани уязвими места и инциденти, което ще се прилага една година след датата на влизане в сила, тъй като това изисква по-малко организационни нагаждания в сравнение с другите нови задължения. Комисията редовно ще прави преглед на законодателния акт за киберустойчивост и ще докладва за неговото функциониране.

Новият законодателен акт за киберустойчивост ще допълни рамката на ЕС за киберсигурност: Директивата относно сигурността на мрежите и информационните системи (**Директивата за МИС**), Директивата относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза (**Директивата за МИС 2**), която наскоро беше одобрена от Европейския парламент и Съвета, и **Акта на ЕС за киберсигурността**.

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ ПО ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ ПУБЛИКУВА ИЗЯВЛЕНИЕ ОТНОСНО ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА КОДЕКС ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПОЛИЦЕЙСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО

На 14 септември 2022 г. Европейският комитет по защита на данните публикува **изявление относно предложението на Европейската комисия за Кодекс за полицейско сътрудничество в рамките на ЕС**. Целта на предложението е да се засили сътрудничеството в областта на правоприлагането в държавите-членки, и по-специално обмена на информация между компетентните органи. Кодексът се състои от три основни мерки: предложение за Регламент Прюм II, предложение за Дректива за обмен на полицейска информация и предложение за Препоръка на Съвета относно оперативното полицейско сътрудничество.

Председателят на ЕКЗД Андреа Йелинек заявява: „*Макар да признаваме, че полицейското сътрудничество е ключов елемент за създаването на добре функциониращо пространство на свобода, сигурност и правосъдие, съществуват сериозни рискове, свързани с обработването на лични данни на физически лица по наказателноправни въпроси, особено когато става въпрос за специални категории лични данни, като например биометрични данни. В предложенията следва да се определят някои съществени гаранции, за да се гарантира, че предложените мерки са необходими и пропорционални на целта да се допринесе за вътрешната сигурност на ЕС.*“

ЕКЗД предлага да се определят видовете и тежестта на престъпленията, които биха могли да оправдаят автоматизирано търсене в базите данни на други държави членки, и да се направи ясно разграничение между личните данни на различни категории субекти на данни, като осъдени престъпници, заподозрени, жертви или свидетели, в съответствие с чл. 6 от Директивата за правоприлагането в полицейската и наказателната дейност.

Европейският комитет по защита на данните изразява загриженост относно предвиденото автоматизирано търсене и обмен на полицейски досиета чрез въвеждането на Европейската система за индексиране на полицейските досиета (EPRIS) и относно споделянето на лични данни с Европол чрез приложението за защитен обмен на информация (SIENA).

ЕВРОПЕЙСКИЯТ НАДЗОРЕН ОРГАН ПО ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ ПРЕДПРИЕМА ПРАВНИ ДЕЙСТВИЯ ОТНОСНО НОВИЯ РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПОЛ

На 16 септември 2022 г. ЕНОЗД поиска от Съда на Европейския съюз (СЕС) да отмени две разпоредби от неотдавна изменения Регламент за Европол, който влезе в сила на 28 юни 2022 г. Двете разпоредби имат въздействие върху операциите с лични данни, извършвани в миналото от Европол. Според ЕНОЗД разпоредбите сериозно нарушават правната сигурност за личните данни на физическите лица и застрашават независимостта на ЕНОЗД, който е надзорният орган за защита на личните данни от институциите, органите, службите и агенциите на ЕС.

Тези нови разпоредби, членове **74а и 74б,** имат за последица легализиране със задна дата на практиката на Европол да обработва големи обеми лични данни на физически лица без установена връзка с престъпна дейност. ЕНОЗД установи, че този вид обработка на лични данни е в нарушение на Регламента за Европол, което изясни в своето **разпореждане, издадено на 3 януари 2022 г.**, изискващо от Европол да изтрие съответните набори от данни в рамките на предварително определен и ясен срок.

ЕНОЗД отбелязва, че съзаконодателите са решили със задна дата да направят този вид обработка на данни законен, като по този начин отменят нареждането на надзорния орган.

Във връзка с това ЕНОЗД, Войчех Виевиоровки заявява: „*Оспорваните разпоредби на изменения Регламент за Европол легализират със задна дата операции по обработка, за които е установено, че са в нарушение на Регламента за Европол от 2016 г. По този начин те лишават лицата със задна дата от гаранциите, наложени от ЕНОЗД. ЕНОЗД трябваше да подаде иск за отмяна на членове 74а и 74б от изменения регламент за Европол по две причини. Първо, за защита на правната сигурност за лицата в изключително чувствителната област на правоприлагането, където обработването на лични данни предполага сериозни рискове за субектите на данни. На второ място, за да се гарантира, че законодателят на ЕС не може неправомерно да „премества крайната цел“ в областта на неприкосновеността на личния живот и защитата на данните, където независимият характер на упражняването на правомощията на надзорния орган за прилагане изисква правна сигурност на правилата, които се прилагат.*“

Иск за отмяна е правна процедура пред Съда на ЕС, която гарантира съответствието на законодателните актове на ЕС, подзаконовите актове и индивидуалните актове с по-висшите правила на правния ред на ЕС. ЕНОЗД подаде иск съгласно член 263 от ДФЕС за отмяната на членове 74а и 74б от Регламент 2016/794 , изменен с Регламент 2022/991 от съзаконодателите на Европейския съюз.

ЕНОЗД заявява, че когато данните се събираха съгласно предишния регламент за Европол, лицата можеха да очакват, че ако техните лични данни бъдат предадени на Европол, Европол ще бъде задължен да провери в рамките на шест месеца дали има връзка с престъпна дейност. В противен случай, съгласно инструкциите на ЕНОЗД, тези данни трябваше да бъдат изтрити най-късно до 4 януари 2023 г. Новите разпоредби на Регламента за Европол позволяват на Европол да продължи да обработва данните, които все още не са изтрити, въпреки разпореждането на ЕНОЗД.

Измененият регламент за Европол (ЕС) 2022/991 разширява мандата на Европол по отношение на обмена на лични данни, използването на изкуствен интелект и обработката на големи набори от данни. Европол вече има право в определени случаи да обработва големи масиви от данни, което води до значително увеличаване на обема на личните данни на лицата, обработвани и съхранявани от Агенцията. Следователно данните, свързани с лица, за които няма установена връзка с престъпна дейност, ще бъдат третирани по същия начин като личните данни на лица с връзка с престъпна дейност. Освен това членове 74а и 74б от Регламент (ЕС) 2022/991 предоставят на държавите членки възможността със задна дата да разрешат на Европол да обработва големи масиви от данни, които вече са били споделени с Европол преди влизането в сила на изменения Регламент.

На 27 юни 2022 г., след публикуването на изменения регламент за Европол в Официален вестник на ЕС, **ЕНОЗД изрази** загрижеността си относно въздействието на измененията върху основното право на защита на данните и относно необходимостта от запазване на независимия надзор от неправомерно политическо влияние.

ЕНОЗД заявява, че изборът на съзаконодателите да въведат такива изменения подкопава независимото упражняване на правомощия от страна на надзорните органи. Оспорваните разпоредби създават тревожен прецедент с риск органите да очакват евентуални контрареакции на законодателя, насочени към пренебрегване на надзорната им дейност в зависимост от политическата воля. Надзорните органи за защита на данните, в този случай ЕНОЗД, могат да бъдат принудени да имат предвид политически предпочитания или могат да бъдат обект на неправомерен политически натиск по начин, който подкопава тяхната независимост, както е заложено в **Хартата на основните права на ЕС**.

СТАТИСТИКА И АНАЛИЗ НА КОНТРОЛНАТА ДЕЙНОСТ ЗА ПЕРИОДА СЕПТЕМВРИ - ОКТОМВРИ 2022 Г.

На основание чл. 58, § 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г. за месеците септември и октомври 2022 г. са извършени общо 62 проверки – 32 след постъпили в КЗЛД сигнали и 30 след решение на КЗЛД.

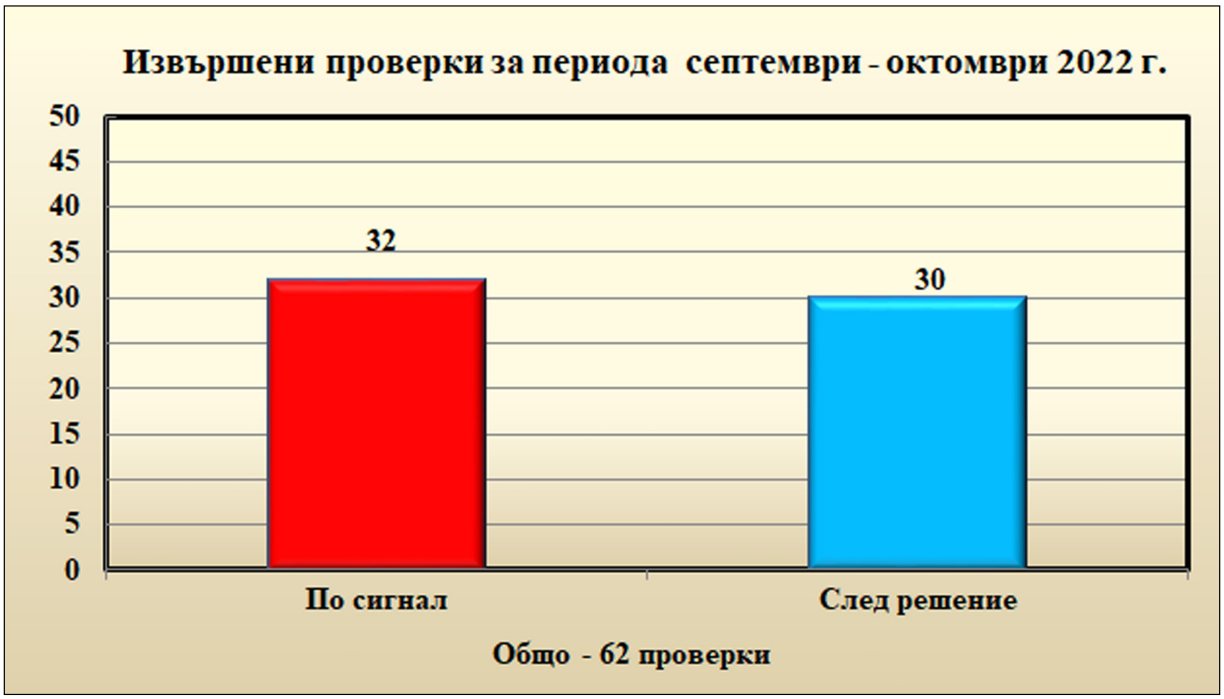

Разгледани са 51 искания, включително различни запитвания по актуални въпроси, относно защита на физическите лица във връзка с обработването на лични данни. На всички податели са изпратени съответни отговори, а когато е необходимо са изпращани и на съответните органи или институции, за отношение по компетентност.

Във връзка с констатации, че с определени операции по обработване на лични данни са нарушени разпоредби на регламента, за отчетния период КЗЛД е упражнила корективни правомощия по чл. 58, § 2 от Регламент (ЕС) 2016/679, като на съответните администратори на лични данни са издадени **20 Разпореждания**, отправени са **1 Предупреждение** и **1 Официално предупреждение**, наложени са **2 Имуществени санкции** и е издадено **1 Наказателно постановление**.

РЕШЕНИЯ ПО ЖАЛБИ

КЗЛД публикува в своя бюлетин и на институционалния си сайт решения по жалби, с цел **да се осигури прозрачност за обществеността относно практиката** на Комисията при разглеждането на жалби на граждани. За постигането на тази цел не е необходимо публикуване на всички решения на КЗЛД по жалби, а отразяване произнасянето на Комисията по различни казуси. Всички публикувани решения на КЗЛД са с анонимизирани лични данни на физическите лица и голяма част от имената на юридическите лица.

РЕШЕНИЕ
№ ППН-01-414/2020 г.
София, 19.09.2022 г.

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) в състав: Председател: Венцислав Караджов и членове: Мария Матева и Веселин Целков на заседание, проведено на 20.07.2022 г., на основание на основание чл. 10, ал. 1 от Закона за защита на личните данни, респективно чл. 57, § 1, буква „е“ от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни (Регламента, ОРЗД), разгледа по същество жалба № ППН-01-414/15.06.2020 г., подадена от Ц.В.

Административното производство е по реда на чл. 38 от Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД).

Комисията за защита на личните данни е сезирана с жалба, подадена от Ц.В. срещу „Националната лотария“ АД с твърдения за злоупотреба с личните ѝ данни – имена и единен граждански номер, за деклариран пред НАП доходи от участие е хазартни игри, получени през 2019 г.

Жалбоподателката информира, че на 15.04.2020 г., при подаване на данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ и направена справка за платени доходи по трудови и различни от трудовите правоотношение, установила, че освен коректно посочените от работодателите ѝ по основен и допълнителен трудов договор доходи и доходи по граждански договор, фигурират и декларирани на нейно име доходи от парични и предметни печалби, получени от участие в хазартни игри организирани от „Националната лотария“ АД в размер на 245 217,40 лв. (двеста четиридесет и пет хиляди, двеста и седемнадесет лева и четиридесет стотинки). Твърди, че такива доходи под формата на парични или предметни печалби не е печелила и не са ѝ изплащани от „Националната лотария“ АД през календарната 2019 г. Допълва, че през 2017 г. и 2018 г. има спечелени парични награди от организирани от дружеството игри, които са коректно отразени в справките за получени през посочените години доходи и твърди, че дружеството е използвало личните ѝ данни, за да декларира „фалшива печалба през 2019 г.“ Моли комисията за проверка по случая и прилага копие на справка от НАП за изплатени доходи/трудови и различни от трудови/ на физически лица за периода от 2019 г. до 2019 г. към 08.05.2020 г.

С оглед застъпените в административния процес принципи на равенство на страните и истинност, дружеството е информирано за образуваното по случая административно производство, указана му е възможността да ангажира писмено становище по изложените в жалбата твърдения. Писмото се е върнало в цялост в КЗЛД с отбелязване „получателят отказва да получи пратката“, същото обаче следва да се счита за редовно получено доколкото по аргумент на чл. 44 от ГПК отказа за получаване на засега редовността на връчването. Дружеството е уведомено за производството и по

реда на чл. 18а, ал. 9 от АПК, чрез уведомление залепено на адреса посочен в Търговския регистър, като седалище и адрес на управление на дружеството.

На проведено на 28.04.2021 г. заседание на КЗЛД жалбата е приета за редовна и допустима - съдържа задължително изискуеми реквизити, подадена е в срока по чл. 38, ал. 1 от ЗЗЛД от физическо лице с правен интерес срещу надлежна страна - администратор на лични данни по смисъла на чл. 4, § 7 от ОРЗД, каквото качество притежава „Националната лотария“ АД относно обработвани за жалбоподателката данни предоставени в НАП, а и обработвани във връзка с регистрация на жалбоподателката за участие в организирани от дружеството лотарийни игри чрез сайта *****. Сезиран е компетентен да се произнесе орган – КЗЛД, която съгласно правомощията си по чл. 10, ал. 1 от ЗЗЛД във връзка с чл. 57, § 1, буква „е“ от Регламент (ЕС) 2016/679, разглежда жалби срещу актове и действия на администраторите на лични данни, с които се нарушават правата на субекти на данни свързани с обработване на личните данни, като не са налице изключенията по чл. 2, § 2, буква „в“ и чл. 55, § 3 от регламента предвид обстоятелството, че случая не касае дейности по обработване извършвани от физическо лице в хода на чисто лични или домашни занимания и/или дейности извършвани от съдилищата при изпълнение на съдебните им функции. Не са налице отрицателните предпоставки посочени в чл. 27, ал. 2 от АПК.

Предвид горното като страни в производството са конституирани: като страни в производство са конституирани: жалбоподател – Ц.В. и ответна страна – „Националната лотария“ АД. Насрочено е открито заседание за разглеждане на жалбата по същество на 07.07.2021 г. от 13.00 часа, за което страните са редовно уведомени и им е указано разпределянето на доказателствената тежест в процеса.

С оглед изясняване на случая от фактическа страна от ответната страна са изискани конкретно доказателства за вида и обема от лични данни обработвани за жалбоподателката във връзка с деклариран от дружеството в НАП доход в размер на 245 217,40 лева и информация за правното основание за обработване на личните ѝ данни от страна на дружеството; вътрешни правила за участие в лотарийните игри организирани от дружеството, информация за направените от жалбоподателката залози и спечелени суми; правила, политика или друг акт уреждащ обработването на лични данни на участниците в организираните от дружеството игри.

На проведено на 07.07.2021 г. заседание на КЗЛД жалбата е поставена за разглеждане по същество. Страните – редовно уведомени, не се явяват, не се представляват. Изисканите от ответната страна доказателства не са предоставени, което е пречка за произнасяне по съществото на жалбата, доколкото случая не е изяснен от фактическа страна, поради което разглеждането на жалбата по същество е отложено за 29.09.2021 г.

На ответникът „Национална лотария ЕАД са дадени повторно указания за предоставяне на информация и доказателства за вида и обема от лични данни обработвани за жалбоподателката във връзка с деклариран от дружеството в НАП доход в размер на 245 217,40 лева, информация за правното основание за обработване на личните ѝ данни от страна на дружеството, както и информация за направените от жалбоподателката залози и спечелени суми за 2019 г. Изискани са правила, политика или друг акт уреждащ обработването на лични данни на участниците в организираните от дружеството игри.

Писмото с указания е получено от дружеството на 09.08.2021 г., но в указания 7-дневен срок от получаване на писмото, а и до 29.09.2021 г. не са представени изисканите от комисията доказателства. Липсва активно участие на дружеството в производството, писмено становище по случая не е депозирано, твърденията на жалбоподателката не са оспорени, конкретно изисканите доказателства не са предоставени.

Национална агенция за приходите е информирана за подадената жалба и от агенцията е изискана информация за хода и резултатите от извършена по случая проверка. В отговор от НАП информират, че агенцията не е сезирана със случая.

Доколкото случая не е изяснен от фактическа страна, с решение на КЗЛД от проведено на 29.09.2021 г. разглеждането на жалбата по същество е отложено за следващо заседание на комисията. Предвид служебното начало застъпено в административния процес е взето решение да се извърши проверка на място в дружеството, за да се установят вида и обема от лични данни обработвани за жалбоподателката във връзка с деклариран от дружеството в НАП доход в размер на 245 217, 40 лева; направените от жалбоподателката залози и спечелени суми през 2019 г.; да се изискат заверено копие на вътрешни правила за участие в лотарийните игри организирани от дружеството, в които жалбоподателката е участвала през 2019 г., а също и заверено копие на правила, политика или друг акт уреждащ обработването на лични данни на участниците в организираните от дружеството игри, от които е генериран деклариранията в НАП доход.

В изпълнение на решението на КЗЛД е извършена проверка по премета на жалбата обективирана в констативен акт КА ППН-02-616/03.12.2021 г. с приложени към него относими доказателства.

Проверката на място е открита на 23.11.2021 г. на адрес: гр. София, бул. „Цар Борис III“ № 126, като екземпляр от заповедта за проверка е връчен на М.И. – изпълнителен директор, в присъствието на В.С.

Проверяващият екип разяснява задачите и целите на проверката от КЗЛД по отношение на постъпилата жалба от Ц.В.

За констатациите по време на проверката е изготвен двустранно подписан констативен протокол, с приложени становище от „Национална лотария“ АД и относими документи (на USB flash памет), както следва:

- Игрални условия и правила за организиране на онлайн залагания в играло казино;
- Задължителни игрални условия и правила за провеждане залагания за играта „Национална лотария – онлайн игри“;
- Политика за защита на личните данни;
- Становище от НАП с изх. № 24-39-53#1/20.07.2018 г. относно прилагането на чл. 73, ал. 1, т. 4 от ЗДДФЛ;
- Заповед от 19.02.2018 г. на изпълнителния директор на „Национална лотария“ АД;
- Инструкции относно приложението на Регламент 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016;
- Игрална история на Ц.Р. за 2019 г. (Excel таблицата съдържа следните колони: дата, идентификационен номер на игра, номер на залога, вид на операцията WIN/BET, сума, ip на залога);
- История на теглене и депозити на Ц.Р. за 2019 г. (Excel таблицата съдържа следните колони: дата и час на заявката, пеймънт метод, сума депозит, потребител, дата и час на изпълнение);
- Подадени до НАП файлове (2 бр.).

Копие от констативен протокол е предоставено на проверяваното лице.

От предоставеното по време на проверката становище на НАП с изх. № 24-39-53#1/20.07.2018 г. относно прилагането на чл. 73, ал. 1, т. 4 от ЗДДФЛ е видно, че „Национална лотария“ АД е лицензиран организатор на хазартни игри по Закона за хазарта (ЗХ). В качеството си на платец на доходи по чл. 13, ал. 1, т. 20 от ЗДДФЛ дружеството има задължение да предоставя информация по реда на чл. 73, ал. 1 от същия закон за изплатените доходи на физически лица. Справките се изготвят на база печалбите, изплатени по игралните сметки на участниците в хазартните игри съгласно чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗХ, във връзка с издаването на лиценз за организиране на онлайн залагания, едно от изискванията е централната компютърна система (ЦКС) на организатора да има система за регистрация и идентификация на участниците в игрите, както и система за съхраняване и подаване в реално време към сървър на Държавната комисия по хазарта (ДКХ) и НАП на информация за едновременните игрални сесии, направения залог от всеки участник и изплатената на всеки участник

печалба. Участието в онлайн хазартни игри от гледна точка на играча, а именно извършване на залози и получаване на печалби, се осъществява посредством игралната му сметка в ЦКС на организатора. Игралната сметка се дебитира с всеки направен залог и се кредитира с всяка захранена парична сума и всяка печалба, като резултатът е моментното салдо на нетната наличност на участника. ЦКС захранва игралната сметка на участника с всички негови печалби и допуска той да изтегли всички средства по игралната си сметка. В момента, в който игралната сметка на участника се захрани с печалба, той може да я „осребри“ или да направи нов залог с нея. Изплатените по игралната сметка печалби може да не съответстват на размера на изплатеното на участника през платежната сметка на организатора. В случай, че участникът е взел решение да заложи част или цялата изплатена печалба в игралната си сметка и залогът не е печеливш, то изплатената през платежната сметка на организатора сума (салдото по игралната сметка) ще бъде съответно по-малка или равна на нула.

В становището се посочва, че по смисъла на чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗХ, отново във връзка с издаването на лиценз за организиране на онлайн залагания, е необходимо да бъде открита сметка за депозиране на залози и изплащане на печалби в банка, лицензирана в Р. България, или в банка, лицензирана в друга държава – членка на Европейския съюз, в друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или в Конфедерация Швейцария, която извършва дейност на територията на Р. България съгласно Закона за кредитните институции. Тази сметка касае случаите, в които участникът реши да изтегли пари от игралната си сметка. Там обаче се съхраняват/отразяват не само печалби, но и депозирани средства за извършване на залози. При тази хипотеза, когато участникът „осребрява“ от игралната си сметка, изтеглените средства трудно могат да бъдат квалифицирани по отношение на техния генезис – дали са спечелени от залог или са от депозираните наличности.

На основание чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ предприятията и самоосигуряващите се лица по смисъла на Кодекса за социално осигуряване – платци на доходи, изготвят справка по образец за изплатените през годината доходи на физически лица, посочени в цитираната разпоредба. В чл. 73, ал. 1, т. 4 от ЗДДФЛ изрично са посочени и доходите, освободени от облагане по силата на чл. 13, ал. 1, т. 20 от същия закон, когато годишният им размер, изплатен на физическо лице, превишава 5 000 лв. В този смисъл паричните и предметните печалби, получени от физически лица от участие в хазартни игри, организирани с лиценз, издаден по реда на ЗХ, трябва да се описват във формуляра, когато годишният размер, изплатен на физическото лице от съответния организатор, превишава 5 000 лв. Според общото правило на чл. 11, ал. 1 от ЗДДФЛ, ако не е предвидено друго в този закон, доходът се смята за придобит на датата на: плащането – при плащане в брой; заверяването на сметката на получателя на дохода или получаването на чека – при безналично плащане; получаването на престацията – за непаричен доход.

От НАП посочват, че предвид цитираната данъчна норма, в конкретния случай паричната печалба ще се счита за получена от физическото лице (съответно изплатена от организатора на хазартната игра) на датата на постъпването ѝ по кредита на игралната му сметка. Сборът от тези печалби, следва да се посочи в справката по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ, ако размерът му превишава 5 000 лв. за конкретното физическо лице. Фактът, че лицето може да използва печалбите си или част от тях. за да прави нови залози, не променя това данъчно третиране – на практика лицето се разпорежда с придобит от него доход, който е освободен от облагане на основание чл. 13, ал. 1, т. 20 от ЗДДФЛ.

В предоставеното по време на проверката становище от „Национална лотария“ АД относно обявения размер на получените печалби от участие в хазартните игри, организирани онлайн на сайта ****** от „Национална лотария“ АД излагат следното:

По силата на чл. 73, ал. 1 във връзка с чл. 13, ал. 1, т. 20 от ЗДДФЛ предприятията – платци на доходи, са длъжни да изготвят справка по образец за изплатените през годината доходи от паричните и предметните печалби, получени от участие в хазартни игри, организирани с лиценз, издаден по реда на ЗХ, в случаите, когато годишният размер на съответния доход, изплатен на физическо лице, превишава 5000 лв. Съгласно чл. 73, ал. 4 от същия закон справката се предоставя в срок до

28 февруари на следващата година на териториалната дирекция на НАП по мястото на регистрация на платеца на дохода.

В нормата на чл. 13, ал. 1, т. 20 от ЗДДФЛ, към която чл. 73, ал. 1 от същия закон препраща, е употребен термина печалби, получени от участие в хазартни игри, организирани с лиценз, издаден по реда на ЗХ, а не изплатени суми. Също така, разпоредбата на чл. 10, ал. 3 от Общите технически и функционални изисквания към игралния софтуер и комуникационното оборудване за хазартните игри от разстояние, приети от тогавашната Държавната комисия по хазарта, указва, че при хазартните игри, организирани онлайн, спечелените печалби се отразяват незабавно в игралната сметка на участника, веднага след спечелването им.

Предвид императивния характер на цитираните разпоредби „Национална лотария“ АД е задължена да обявява пред НАП точния размер на спечелените печалби от хазартните игри, организирани онлайн, така както са постъпили по игралната сметка на участника. Без правно значение е фактът, че участникът може да е разходвал начислената печалба по игралната му сметка за други залози, и/или е изтеглил от същата сметка пари в по-малък размер.

Съгласно чл. 13, ал. 1, т. 20 от ЗДДФЛ доходи от паричните и предметните печалби, получени от участие в хазартни игри, организирани с лиценз, издаден по реда на ЗХ са необлагаеми доходи, съответно върху тях не се дължи данък.

По изложените съображения „Национална лотария“ АД обявява размера на спечелените през годината печалби, а не размера на средствата, изтеглени от участника от игралната му сметка през същата година.

По отношение на жалбата в становището на дружеството се посочва, че в конкретния случай има неразбиране от страна на жалбоподателя относно начина на деклариране на печалбите от хазартни игри.

По време на проверката на място е указан 2-дневен срок за предоставяне на допълнително становище относно жалбата и игралното досие на Ц.В., с прилагане на относими документи, от които да е видно, е създаденият от Ц.В. профил в сайта за онлайн залози кореспондира с предоставените таблици за тегления/депозити от нейна страна и игралната ѝ история.

В указания срок, на 26.11.2021 г. е получено електронно писмо от М.И., в което са изложени твърдения, че е в обективна невъзможност да предостави исканата от екипа информация, поради факта, че не му е предадена и не разполага с базата данни на дружеството с играчите и тяхната игрална история. Посочва, че многократно е изисквал данните да му бъдат предадени от предишния представляващ дружеството Д.Г., като за момента няма резултат.

Към писмото М.И. прилага screenshot от подадената информация към НАП и Excel таблица „Обобщена справка“ за залозите на жалбоподателя, като твърди, че същите са му изпратени от Г.Ц., която била счетоводител на „Национална Лотария“ АД, а понастоящем по негова информация работи при Д.Г. Предоставя координати за връзка с Д.Г.: електронна поща и телефон.

В тази връзка, на 29.11.2021 г. проверяващият екип изпраща електронно писмо на горепосочения електронен адрес, в което е указан 3-дневен срок за свързване с екипа за изясняване на факти и обстоятелства по подадената жалба.

Същия ден лице, представило се за Д.Г., позвънява на предоставения от екипа за връзка служебен стационарен телефон от номер **** (разменени последните две цифри от предоставения от М.И. номер), за което е съставен протокол. След като лицето е запознато с предмета на жалбата, изяснява дейността по обработване на данни на лица, участвали в игри, организирани от „Национална лотария“ АД и становището на НАП относно прилагането на чл. 73, ал. 1, т. 4 от ЗДДФЛ. Лицето излага твърдения, че сървърите и информационната система на дружеството се намират при фирма, която е осигурявала техническата поддръжка (отказва да назове нейното име), както и че „Национална лотария“ АД имала сключен договор с фирмата (по време на проверката М.И. твърди, че не разполага с такъв договор).

Лицето, представило се за Д.Г. потвърждава, че в указания от проверяващия екип 3-дневен срок ще предостави писмено информация (по електронен път) по отношение на гореизложените твърдения, като приложи относими документи, в т. ч. цитирания договор, но същите не са получени в КЗЛД.

С решение от 08.06.2022 г. на КЗЛД е насрочено ново открито заседание за разглеждане на жалбата по същество на 20.07.2022 г. от 13.00 часа, за което страните са редовно уведомени. Страните са информирани за извършената от КЗЛД проверка по случая, като заверено копие на констативният акт от проверката им е изпратен за запознаване и становище.

Предвид събраните по преписката доказателства от жалбоподателката е изискан конкретен отговор на следните въпроси:

1. Осъществява ли сте залагания през 2019 г. в организираните от „Националната лотария“ АД хазартни игри чрез сайта ****** или по друг начин?

2. Какъв е размерът на получените от Вас, през 2019 г., доходи от участие в организираните от „Националната лотария“ АД хазартни игри?

2.1. Каква сума от дохода сте придобила чрез плащане в брой?

2.2. Каква част от получените през 2019 г. печалби сте използвала за нови залози?

Жалбоподателката не е депозирала отговор на поставените въпроси, възражение по констативния акт също липсва.

За пълнота на преписката от НАП е изискана насрещна информация за направени от жалбоподателката залози и печалби през 2019 г., както и пореден номер и код на играта в която е участвала, брой залагания във всяка игра, както и общо направените залози и печалби за всяка игра, подадени от „Национална лотария“ АД в качеството му на организатор на хазартни игри от разстояние по автоматизиран път към информационната система на НАП.

В отговор от НАП информират, че при извършена проверка, от приложена извадка от базата данни на НАП, в качеството ѝ на правоприемник на Държавна комисия по хазарта, е установено подадена от „Национална лотария“ АД – организатор на хазартни игри, информация за направени от жалбоподателката, периода 01.01.2019 г. – 31.12.2019 г., 138 броя участия с общ размер на направените залози 258 044,06 лв. и общ размер на печалбата – 245 227,15 лв. Уточняват, че посочените суми за залози и печалби се отразяват в игралната сметка на участника, без това задължително да означава, че всеки път се депозират нови суми с цел залагане, както и че реално се изтеглят сумите, посочени като печалба.

На проведено на 20.07.2022 г. заседание на комисията, жалбата е разгледана по същество.

Страните – редовно уведомени, не се явяват, не се представляват.

В качеството си на административен орган и във връзка с необходимостта от установяване истинността по случая, като основен принцип в административното производство, съгласно чл. 7 от АПК, изискващ наличието на установени действителни факти и предвид събраните доказателства и наведените твърдения, комисията приема, че разгледана по същество жалба № ППН-01-414/15.06.2020 г. е неоснователна.

Предмет на жалбата са твърдения за неправомерно обработване на лични данни на жалбоподателката във връзка с подадена в НАП информация за получен през 2019 г. доход в размер на 245 217, 40 лв. (двеста четиридесет и пет хиляди, двеста и седемнадесет лева и четиридесет стотинки) от „Националната лотария“ АД.

Не е спорно, че към дата на обработване на личните данни на жалбоподателката, дружеството е лицензиран организатор на хазартни игри, организирани онлайн на сайта ******, в това число и на играта „Национална лотария – онлайн игри“, организирани онлайн с издаден лиценз по силата на Решение № 00030-10086/20.10.2015 г. на Държавна комисия по хазарта, Игри в игрално казино, онлайн с лиценз по силата на Решение № 00030-1389/12.02.2016 г. и Залагания върху резултати от спортни

състезания, надбягване с коне и кучета, организирани онлайн в съответствие с лиценз по силата на Решение № 000030-2644/16.04.2014 г. на ДКХ. Игрите имат доброволен характер и участието в тях, респективно регистрацията, зависи от личната преценка на всяко лице. С регистрация в играта се предполага и следва извода, че участникът е запознат и съгласен с правилата на играта, в това число с обработването на личните му данни за целите ѝ, още от момента на регистрацията.

От събраните по преписката доказателства се установи, а и между страните не е спорно, че жалбоподателката е регистриран потребител на сайта ****** и в тази връзка участник в организирани от „Национална лотария“ АД лотарийни игри, в каквото качество дружеството обработва личните ѝ данни, същите доброволно предоставени при регистрацията на сайта. Установено, от направената от КЗЛД проверка и приложени доказателства, в това число информация от НАП, неоспорени от жалбоподателката, че през 2019 г. г-жа Ц.В. е направила 138 броя участия с общ размер на направените залози 258 044,06 лв. и общ размер на печалбата – 245 227,15 лв., същите необлагаем доход по смисъла на чл. 13, ал. 1, т. 20 от ЗДДФЛ, реализирана печалба по реда на чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ. По данни от преписката, неоспорени от жалбоподателката, едва 4 750 лв. (четири хиляди седемстотин и петдесет лева) от спечелените суми жалбоподателката е получила в брой, като останалите са използвани за нови залагания.

Безспорно установено е, че дружеството е предоставило в НАП информация за получения от жалбоподателката доход през 2019 г., респективно е обработило лични ѝ данни за декларирането му пред приходната агенция. Действията на ответника са законосъобразни и в хипотезата на чл. 6, § 1, буква „в“ от ОРЗД, а именно обработването е необходимо спазването на законово задължение, което се прилага спрямо администратора на лични данни, в качеството му на задължено лице по смисъла на ЗДДФЛ. За дружеството, като платец на дохода по смисъла на чл. 13, ал. 1, т. 20 от ЗДДФЛ, е налице нормативно установено задължение да декларира изплатен доход на физически лица в НАП по смисъла на чл. 73 от ЗДДФЛ, като в изпълнение на това си задължение „Национална лотария“ АД е подало в НАП справка за доход на участника Ц.В., като регистриран потребител и печелившучастник в онлайн организирани хазартни игри. За последното и доколкото условията за законосъобразност на обработването по чл. 6, § 1 от ОРЗД не са дадени кумулативно, съгласие на лицето не е необходимо – същото е ирелевантно в случая.

За пълнота и предвид твърденията на жалбоподателката, че не е получавала декларираните от организатора на хазартната игра печалби, следва да се отбележи, че съгласно указанията на НАП относно прилагане на чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ „паричната печалба се счита за получена от физическото лице (съответно изплатена от организатора на хазартната игра) на дата на постъпването ѝ по кредита на игралната му сметка. Фактът, че лицето може да ползва печалбите или част от тях, за да прави нови залози, не променя това данъчно третиране.“, не променя и задължението на платеца на дохода да предостави информацията на НАП. Печалбите в хазартните игри, организирани онлайн се отразяват в игралната сметка на участника, съгласно разпоредбата на чл. 10, ал. 3 от Общите технически и функционални изисквания към игралния софтуер и комуникационното оборудване на хазартните игри от разстояние, приети от Държавната комисия по хазарта на основание Закона за хазарта. Предвид императивния характер на цитираните разпоредби, задълженото лице – организаторът на хазартните игри обявява пред НАП точния размер на печалбите, така както са отразени по игралната сметка на участника. Изплатените по игралната сметка печалби може да не съответства на размера на изплатеното на участника през платежната сметка на организатора на игрите, в случай, че участникът е взел решение да заложи част или цялата изплатена печалба, по игралната си сметка и залогът не е печелившл. Задължение на платеца на дохода, организатора на хазартната игра, е да изготвя, респективно предоставя в НАП, справка за общия размер на спечелените през годината печалби (т.е. сборът от сумите резултат от всички печелившли залози на участника, отразени в игралната му сметка), а не размера на средствата, изтеглени от участника от игралната му сметка. Именно в изпълнение на горното ответникът в настоящето производство е предоставил в НАП лични данни на г-жа Ц.В. и е декларирал спечелените от г-жа Ц.В. суми от хазартни игри, а не само реално изтеглените от участника средства в размер на 4 750 лв.

Водима от горното и на основание чл. 38, ал. 3 от ЗЗЛД, Комисията за защита на личните данни,

РЕШИ:

Остава без уважение жалба № ППН-01-414/15.06.2020 г., подадена от Ц.В., като неоснователна.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от връчването му, чрез Комисията за защита на личните данни, пред Административен съд София - град.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
Венцислав Караджов /п/

ЧЛЕНОВЕ:
Мария Матева /п/
Веселин Целков /п/

РЕШЕНИЕ
№ ППН-01-236/2021 г.
София, 19.09.2022 г.

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) в състав: Цанко Цолов, Мария Матева и Веселин Целков на заседание, проведено на 30.03.2022 г., на основание чл. 10, ал. 1 от Закона за защита на личните данни във връзка с чл. 57, § 1, буква „е“ от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни (Регламента, ОРЗД), разгледа по същество жалба № ППН-01-236/15.03.2021 г.

Административното производство е по реда на чл. 38 от Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД).

Комисията за защита на личните данни е сезирана с жалба, подадена от К.Б., с изложени твърдения за неправомерно обработване на личните ѝ данни от страна на Г.Н., в качество ѝ на Председател на управителния съвет на етажна собственост, находяща се на адрес гр. София, *******.

Жалбоподателката информира, че по професия е адвокат и е била наета от неин клиент за изготвяне и подаване на искова молба срещу етажната собственост, представлявана от Г.Н. Допълва, че след образуване на делото съдебните книжа, в частност исковата молба, е предоставена от съда на г-жа Г.Н. за запознаване и предоставяне на отговор в срок.

Жалбоподателката твърди, че след получаване на исковата молба, на 22.02.2021 г., г-жа Г.Н. „е разлепила исковата молба на видно и общодостъпно място във входа на кооперацията“, без да заличи съдържащи се в исковата молба лични данни на доверителя ѝ и нейни лични данни, в качеството ѝ на негов процесуален представител, същите в обем от три имена, ЕГН, телефон, подпис, имейл адрес, адрес и номер в адвокатската колегия, в резултат на което същите са разпространени и достъпни до неограничен кръг от лица, посетители на етажната собственост. Моли комисията да извърши проверка по случая и да санкционира администратора на лични данни Г.Н. за неправомерно обработване на личните ѝ данни.

Към жалба са приложени 9 бр. снимки, в това число на исковата молба и на информационна табела.

С оглед застъпените в административния процес принципи на равенство на страните и истинност, г-жа Г.Н. е информирана за образуваното по случая административно производство, указана ѝ е възможността да ангажира писмено становище по изложените в жалбата твърдения и да представи относими по случая доказателства.

В отговор е депозирано възражение с рег. № ППН-01-236#2/18.05.2021 г. Г-жа Г.Н. оспорва жалбата, отрича да е получавала съдебни книжа, в частност приложената към жалбата искова молба, отрича и да е „разлепвала“ исковата молба на твърдените от г-жа К.Б. места. Сочи, че исковата молба е подадена срещу етажната собственост и твърди, че е „пусната в пощенските кутии на почти всички живущи“ в етажната собственост, доколкото засяга всички собственици на обекти в кооперацията. Допълва, че местата на които се твърди, че е поставена исковата молба имат характера на общи помещения и са достъпни до всички живущи в кооперацията, а и не само и споделя, че „всяко лице, което влиза в кооперацията може да залепва съобщение и материали“. В допълнение сочи, че „всички живущи залепват непрекъснато различни покани и съобщение до етажната собственост, в които сами упоменават личните си данни“. Счита, че липсва нарушение на ЗЗЛД и/или ОРЗД, като допълва, че личните данни на жалбоподателката, съдържащи се в исковата молба, са общодостъпни в публичния регистър на Софийска адвокатска колегия. Намира жалбата за неоснователна.

Комисията за защита на личните данни е независим държавен орган, който осъществява защита на лицата при обработването на личните им данни и при осъществяване на достъпа до тези данни, както и контрол по спазването на ЗЗЛД и Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни.

За да упражни правомощията си, Комисията следва да бъде валидно сезирана.

Жалбата съдържа задължително изискуемите реквизити: данни за жалбоподателя, естеството на искането, дата и подпис, посочено е пасивно легитимираната страна и дата на установяване на нарушението, с оглед което жалбата е редовна.

Жалбата е процесуално допустима.

Предмет на жалбата е неправомерно обработване на личните данни на жалбоподателката, съдържащи се в искова молба до Софийски районен съд, от Г.Н. чрез разпространението им до неограничен кръг от лица посредством „разлепване“ на исковата молба на 22.02.2021 г. на видно и общодостъпно място във входа на етажна собственост с адрес гр. София, *******.

Жалбата е подадена от физическо лице с правен интерес срещу надлежна страна – физическо лице, администратор на лични данни – Г.Н., в качеството ѝ на Председател на Управителния съвет на етажна собственост. Сезиран е компетентен да се произнесе орган – КЗЛД, която съгласно правомощията си по чл. 10, ал. 1 от ЗЗЛД във връзка с чл. 57, § 1, буква „е“ от Регламент (ЕС) 2016/679, разглежда жалби подадени от субект на данни срещу актове и действия на администраторите на лични данни, с които се нарушават правата на физическите лица свързани с обработване на личните данни, като не е налице изключенията по чл. 2, § 2, буква „в“ и чл. 55, § 3 от Регламент (ЕС) 2016/679 предвид обстоятелството, че случая не касае дейности по обработване извършвани от физическо лице в хода на чисто лични или домашни занимания и/или дейности извършвани от съдилищата при изпълнение на съдебните им функции. Не са налице отрицателните предпоставки по чл. 27, ал. 2 от АПК.

По изложените съображения на проведено на 06.10.2021 г. заседание на комисията жалбата е приета за допустима и като страни в производство са конституирани: жалбоподател – К.Б. и ответна страна – Г.Н. Насрочено е открито заседание за разглеждане на жалбата по същество на 01.12.2021 г., за което страните са редовно уведомени и им е указано разпределянето на доказателствената тежест в процеса.

В тази връзка от ответницата е изискано да представи доказателства в подкрепа на твърденията си, че „исковата молба бе пусната в пощенските кутии на почти всички живущи“ в етажната собственост. Към настоящия момент такива не са депозирани.

Жалбоподателката е информирана за постъпило по преписката възражение ППН-01-236#2/18.05.2021 г., заверено копие на което ѝ предоставено за запознаване. Предвид съдържанието на последното и с оглед разпределянето на доказателствената тежест в процеса, ѝ е указана възможността да представи доказателства в подкрепа на твърденията си в насока, че на 22.02.2021 г. г-жа Г.Н. „е

разлепила исковата молба на видно и общодостъпно място във входа на кооперацията“, както и да информира КЗЛД за номера на образуваното в Софийски районен съд дело, инициирано по процесната искова молба от К.К. с цена на иска 1950 лв.

В отговор с писмо ППН-01-236#7/05.11.2021 г. г-жа К.Б. представя копие на удостоверение № **** от Софийска районна прокуратура, удостоверение № **** от Софийска градска прокуратура, искова молба от К.К. с вх. № **** на Софийски районен съд, молба с вх. № *** на Софийски районен съд по гр. дело ***, определение *** по гр. дело *** на Софийски районен съд, отговор на искова молба с вх. № *** на СРС, решение **** на Софийски районен съд по гр. дело ***, решение *** по гр. дело *** на СРС.

Изразено е становище по възражението на ответника. Конкретизирана е дата на извършване на нарушението – 22.02.2021 г. Отправена е молба за отлагане на заседанието за друга дата, поради служебна ангажираност на адв. К.Б. в Районен съд – Русе на 01.12.2021 г.

Направени са доказателствени искания към комисията, както следва:

1. Да задължи ответницата да представи Протокол от общото събрание на етажната собственост, проведено на 11.03.2019 г., съгласно който с решение на ОС на ЕС, същата е избрана за домоуправител.

2. Да задължи ответница да представи имена, адрес и телефон на всички обитатели в сградата към 22.01.2021г., както и Домовата книга на кооперацията.

3. Да задължи ответницата да представи Протокол от общото събрание на етажната собственост, от който да е видно, че същата е уведомила етажните собственици за исковата молба и съгласно който е взето решение същата да възложи делото на колега адвокат срещу определено възнаграждение да ги представлява по гр.д. ****, по описа на СРС.

4. Да допусне събирането на гласни доказателства чрез разпит на трима свидетели при режим на призоваване, с адрес на призоваване, посочено по-долу, а именно: Р.П., О.Й. и К.К., с които ще се доказва, че исковата молба е била разлепена на общодостъпно място във входа на кооперацията на 22.02.2021 г., „както и че исковата молба не е била пускана по пощите, както твърди ответницата“.

5. Комисията да извърши проверка на място във връзка с твърденията на ответницата в отговора и по-специално, установяване на следните факти и обстоятелства: Пощенските кутии със свободен достъп ли са (заключени ли са)? Обитателите в сградата виждали ли са исковата молба разлепена на информационното табло на 22.02.2021г.? Обитателите в сградата получили ли са исковата молба на 22.02.2021г.? Обитателите в сградата уведомени ли са и по какъв начин за исковата молба? Обитателите в сградата разлепили са исковата молба на общодостъпно място във входа на сградата (всеки да отговори за себе си)? Както и всички твърдения на ответницата, досежно твърденията във възражението й. Алтернативно, да допуснете събирането на гласни доказателства, чрез разпит на свидетели, при режим на призоваване на всички живущи в сградата, след събирането на доказателственото искане по т. 2 по-горе, с приложен списък с имена и адреси на живущите в сградата.

Изложени са твърдения за допуснато неправомерно обработване на лични данни на доверителя на г-жа К.Б. – К.К. чрез разпространение на исковата молба, в която се съдържат и негови лични данни, като моли последното да се счита за сигнал срещу Г.Н.

С решение от проведено на 01.12.2021 г. заседание на КЗЛД разглеждането на жалбата по същество е отложено за 09.02.2022 г. от 13:00 часа, за което страните са редовно уведомени, чрез процесуалните им представители присъствали на заседанието. Направеното от жалбоподателя искане, по т. 4, за допускане събирането на гласни доказателства, чрез разпит на трима свидетели Р.П., О.Й. и К.К., е уважено, при режим на довеждане от страна на жалбоподателя в насроченото за 09.02.2022 г. открито заседание пред КЗЛД. С оглед равенство на страните в производството е уважено и направено от процесуалния представител на ответницата идентично искане, за допускане до разпит на двама свидетели на ответницата, при режим на довеждане от страна на ответника в насроченото за 09.02.2022 г. открито заседание пред КЗЛД.

Останалите доказателствени искания на жалбоподателя по т. 1, 2, 3 и 5 са неотносими към предмета на спора, поради което същите са оставени без уважение.

В хода на производството пред КЗЛД е спорен въпроса кое е лицето получило от съда процесната искова молба по дело № *** по описа на Софийски районен съд, подадена от К.К., чрез адв. К.Б., срещу етажна собственост с адрес гр. София, *******, представлявана от председателя на Управителния съвет – Г.Н., с цена на иска 1 950 лв.

В тази връзка в рамките на проведеното на 01.12.2021 г. открито заседание пред КЗЛД процесуалният представител на жалбоподателя адв. Кр. прави доказателствено искане да се изиска от СРС информация и доказателства кога и на кое лице е връчена процесната искова молба. Искането като допустимо и относимо към предмета на спора е уважено от КЗЛД и от СРС е изискана информация в тази насока.

В отговор, изпратен по електронен път на 07.02.2022 г., от СРС информират, че гражданското дело е изпратено на Софийски градски съд за произнасяне по въззивна жалба и не е върнато в деловодството на състава на СРС, поради което не могат да предоставят данни кога и на кое лице е връчен препис от исковата молба, т.к. съобщението за връчване се намира в кориците на делото.

Предвид горното и доколкото доказателственото искане не е оттеглено на проведено на 09.02.2022 г. разглеждането на жалбата по същество е отложено за събиране на доказателства за 30.03.2022 г. от 13:00 часа, за което страните са редовно уведомени, чрез присъствали на заседанието адв. М.М. и К.Н., процесуални представители съответно на жалбоподателката и на ответницата.

От Софийски градски съд е изискана информация кога и на кое лице е връчена за отговор искова молба по дело № *** по описа на Софийски градски съд.

В отговор и с писмо № **** от СГС уведомяват, че „съобщението, с което са връчени преписки от исковата молба и приложенията към нея на ответника по гр. дело № ***. по описа на Софийски районен съд, Гражданско отделение, 40- състав – Етажна собственост на жилищна сграда, находяща се в гр. София,*******, за отговор по чл. 131, ал. 1 от ГПК е получено на 22.02.2021 г. от К.Н. – касиер.“

На проведено на 30.03.2022 г. открито заседание на КЗЛД, жалбата е разгледана по същество.

Жалбоподателката К.Б. се явява лично.

За ответната страна Г.Н. се явява К.Н. – майка и пълномощник, с пълномощно представено в заседанието.

Страните отказват да сключат споразумение.

Жалбоподателката поддържа жалбата, не сочи нови доказателства. Моли комисията допусне до разпит свидетелите О.Й. и К.К.

Комисията сне самоличността на свидетелите О.Й. и К.К. По данни на лица същите няма родство със страните в производството, а с ответницата Г.Н. имат граждански дела и конфликтни междусъседски отношения. Служебно известно на КЗЛД е, че свидетелите са страни по образувани през 2021 г. по тяхна инициатива в КЗЛД административни производства по чл. 38, ал. 1 от ЗЗЛД, по подадени срещу Г.Н. жалби. На свидетелите е предявена за запознаване приложено по преписката копие на процесната искова молба, за която се твърди, че е „разлепена на видно и общодостъпно място във входа на кооперацията“ на 22.02.2021 г.

Свидетелят О.Й. заявява, че е собственик на самостоятелен апартамент в жилищна сграда с адрес гр. София, *******. Сочи, че през февруари месец 2021 г. му се обадили трима съкооператори, които го информирали, че на вътрешната страна на портиерната във входа на сградата са залепени искова молба във връзка със заведено от К.К. дело срещу етажната собственост и прокурорско постановление. Допълва, че „на следващата сутрин“ лично видял залепената искова молба съдържаща имена на жалбоподателката К.Б., личен номер на адвоката и адрес на адвокатската кантора. След предявяване на приложено по преписката копие на процесната искова молба заявява, че видяната от него искова молба залепена от вътрешната страна на портиерна във входа на жилищната сграда на адрес гр. София, ******* е идентична с предявения за запознаване документ. Не може да посочи

конкретни дати за твърденията си, но е категоричен че се касае за събития от месец февруари 2021 г. Заявява, че не е видял кой и кога е залепил исковата молба, но твърди, че само Г.Н. и майка ѝ имат достъп до портиерната и те са тези които разлепват съобщения, касаещи етажната собственост.

Свидетелят К.К. заявява, че прибирайки се в жилищната сграда на адреса на 22.02.2021 г., около 16:30 часа, видял, че „семейство Н. лепят нещо на вътрешната страна на портиерната“. Допълва, че се прибрал в жилището си и по-късно след полунощ слязъл и направил снимки на залепена от вътрешната страна на портиерната искова молба и изпратил снимките на адв. К.Б. и на О.Й. Твърди, че в искова молба били посочени имена и адвокатски номер на К.Б. Заявява, че на следващата сутрин, на 23.02.2020 г. „исковата молба и прокурорската преписка“ ги нямало на вътрешната страна на портиерната. След предявяване на приложено по преписката копие на процесната искова молба заявява, че видяната от него искова молба, залепена от вътрешната страна на портиерна във входа на жилищната сграда на адрес гр. София, *******, е идентична с предявения за запознаване документ.

По искане на процесуалният представител на ответницата, допуснат до разпит, като свидетел, в рамките на открито заседание, е и Б.Н.

След снемане на самоличността на свидетеля комисията пристъпи към разпит на лицето. Г-н Б.Н. заяви, че е през февруари 2021 г. е монтирал информационно табло във входа на жилищна сграда с адрес гр. София, *******. Уточнява, че при транспортирането е счупен ключа на таблото и таблото е монтирано отключено. Заявява, че в края на март 2021 г. посетил сградата и сменил патрона на таблото, а от 02 февруари до 28 март бил извън гр. София.

Страните нямата други искания по доказателствата. Нови доказателства не сочат.

Жалбоподателката поддържа жалбата, моли за санкциониране на ответница и налагане на глоба за неправомерно обработване и разпространение на личните ѝ данни. Претендира разноски в размер на 500 лв. (петстотин лева) – адвокатско възнаграждение, прилага списък с разноски, договор за правна защита и съдействие от 08.02.2022 г. и копие на пълномощно в полза на адв. М.М.

Процесуалният представител на ответницата оспорва жалбата, като неоснователна и моли комисията да я остави без уважение.

В качеството си на административен орган и във връзка с необходимостта от установяване истинността по случая, като основен принцип в административното производство, съгласно чл. 7 от АПК, изискващ наличието на установени действителни факти и предвид събраните доказателства и наведените твърдения, комисията приема, че разгледана по същество жалба № ППН-01-236/15.03.2021 г. е неоснователна.

Предмет на жалбата са твърдения за неправомерно обработване на личните данни на жалбоподателката, съдържащи се в искова молба до Софийски районен съд, подадена от К.К., чрез адв. К.Б., срещу етажна собственост на адрес гр. София, *******, чрез разпространението им до неограничен кръг от лица посредством „разлепване“ на исковата молба на 22.02.2021 г. на видно и общодостъпно място във входа на етажната собственост.

Страните не спорят, че към датата на твърдяното нарушение – 22.02.2021 г. ответницата Г.Н. е Председател на управителния съвет на етажна собственост, находяща се на адрес гр. София, *******. Установено е наличието на гражданско правен спор между етажната собственост и К.К., лице притежаващо самостоятелен обект в етажната собственост, с който е сезиран Софийски районен съд. Образувано е гражданско дело № **** по описа на съда инициирано от г-н К.К. с подадена искова молба срещу ЕС, чрез адв. К.Б. Установено е, че в исковата молба се съдържат данни за адв. К.Б. в обем от две имена, упражнявана професия – адвокат, адрес на кантора, съдебен адрес (който съвпада с адреса на кантората), телефонен номер и личен номер на адвоката, вписан в Софийска адвокатска колегия. От представените доказателства не може да се установи, дали исковата молба носи подписа на подателя, адв. К.Б. В исковата молба не се съдържа информация за единен граждански номер на жалбоподателката и/или имейл адрес, както твърди г-жа К.Б. Последното се потвърждава и от свидетелските показания на Й. и К.

Не е спорно, че исковата молба е адресирана до етажната собственост, представлявана от Г.Н. Препис от исковата молба не е получен лично от ответницата Г.Н. Установено е, че съобщението, с което са връчени преписки от исковата молба и приложенията към нея на ответника по гр. дело № **** по описа на Софийски районен съд, Гражданско отделение, 40- състав – Етажна собственост на жилищна сграда, находяща се в гр. София, *******, за отговор по чл. 131, ал. 1 от ГПК е получено на 22.02.2021 г. от К.Н.“

Не е спорно, а и от събраните по преписката гласни доказателства се потвърди, че на 22.02.2021 г. копие на исковата молба е била достъпна, залепена от вътрешната страна на портиерната във входа на етажната собственост на адрес гр. София, *******.

Съдържащите се в поканата информация за жалбоподателката има качеството на лични данни, предвид обстоятелството, че посредством тях лицето може да бъде еднозначно индивидуализирано. В тази връзка е безспорно, че действията по поставяне на копие на исковата молба във входа на сградата, следва да се квалифицират като обработване – разпространение, на лични данни смисъла на чл. 4, т. 2 от ОРЗД, до неограничен кръг от лица, в това число живущи и посетители на сградата, и като такива следва да отговарят на изискванията на ОРЗД и ЗЗЛД.

По преписката липсват доказателства за твърдяното от жалбоподателката разпространение на личните ѝ данни до неограничен кръг от лица, чрез поставяне на исковата молба от Г.Н. на видно и общодостъпно място във входа на ЕС на 22.02.2021. Обстоятелството, че поканата е получена на 22.02.2021 г. от адресата, чрез негов представител, не променя това обстоятелство, доколкото липсват доказателства за поставянето ѝ, разпространението ѝ от Г.Н. по описания от жалбоподателката начин, още повече че ответницата не е единственото лице което притежава исковата молба. Екземпляр от същата е наличен и при подателя ѝ, жалбоподател, в настоящето производство, и нейния доверител, с който г-жа Г.Н. е в усложнени отношения, същите предмета и на гражданско дело **** по описа на Софийски районен съд, по иск с правно основание чл. 109 от Закона за собствеността, подаден от г-н Й. срещу г-жа Г.Н.

Факт е обаче, че на 22.02.2021 г. исковата молба е била достъпна на общодостъпно място - залепена от вътрешната страна на портиерната във входа на етажната собственост на адрес гр. София, *******. Дори и да се приеме, че именно ответницата е поставила копие на исковата молба на посоченото място то са налице предпоставки за оставяне на жалбата без уважение, като неоснователна доколкото съдържащите се в исковата молба данни за адв. К.Б. са публично известни и достъпни, като част от регистъра на Софийска адвокатска колегия чиито член жалбоподателката е. За пълнота следва да се отбележи, че публикуваните и общодостъпни данни за жалбоподателката в регистъра са дори в по-голям обем от този съдържащ се в исковата молба, като в регистъра са посочени и бащино име и имейл адрес на адв. К.Б.

Комисията оставя без уважение искането на г-жа К.Б. за самосезиране по твърденията ѝ за неправомерно обработване на лични данни на доверителя ѝ – К.К., във връзка с разпространение на личните му данни, съдържащи се в исковата молба и квалифицирането му като сигнал, доколкото същото е бланкетно. Отделно от това липсват твърдения от г-н К.К. и действия от негова страна за иницииране на производство пред КЗЛД за нарушение на правата му в конкретния случай, касателно публикуваната искова молба, въпреки че същия е констатирал твърдяното нарушение още на 22.02.2021 г., предвид обстоятелството, че е призован като свидетел от г-жа К.Б. за извършването му. За пълнота следва да се посочи, че г-н К.К. е запознат с реда за упражняване на права доколкото е сезирал КЗЛД с жалба ППН-01-288/2021 г. подадена срещу ответницата в настоящето производство, но с предмет различен от настоящия по която жалба комисията се е произнесла.

Предвид изхода на спора претендираните от жалбоподателката разноски не се дължат, като за пълнота следва да се отбележи, че адвокатски възнаграждения не се присъждат в производството по чл. 38, ал. 1 от ЗЗЛД, доколкото същите са извън посочените в чл. 47, ал.2 от АПК разходи, като такива не са предвидени и в специалния закон.

Водима от горното и на основание чл. 38, ал. 3 от Закона за защита на личните данни, Комисията за защита на личните данни,

РЕШИ:

1. Обявява жалба ППН-01-236/15.03.2021 г. за неоснователна.

2. Оставя без уважение искането за самосезиране на комисията.

3. Оставя без уважение претендираните от жалбоподателката разноски за адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от връчването му, чрез Комисията за защита на личните данни пред Административен съд София - град.

ЧЛЕНОВЕ:

Цанко Цолов /п/

Мария Матева /п/

Веселин Целков /п/

СТАНОВИЩЕ
НА
КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ
рег. № ПНМД-01-67/2022 г.
гр. София, 14.09.2022 г.

ОТНОСНО: *Постъпило искане за предварителна консултация по чл. 36, пар. 4 от Регламент (ЕС) 2016/679 във връзка с изработването на проект на Наредба за функционирането на Националната здравноинформационна система.*

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) в състав – председател: Венцислав Караджов и членове: Цанко Цолов, Мария Матева и Веселин Целков, на заседание, проведено на 14.09.2022 г., разгледа искане с вх. № ПНМД-01-67/08.07.2022 г. за предварителна консултация по чл. 36, пар. 4 от Регламент (ЕС) 2016/679 във връзка с изработването на проект на Наредба за функционирането на Националната здравноинформационна система (НЗИС). Същото е депозирано от министъра на здравеопазването, като към него са приложени проект на наредбата, мотиви към същия и оценка на въздействието върху защитата на данните.

В мотивите към проекта е посочено, че съгласно разпоредбите на чл. 28г, ал. 6 и ал. 7 от Закона за здравето (ЗЗдр), министърът на здравеопазването следва да издаде наредба, с която да бъдат уредени основните въпроси във връзка с функционирането на НЗИС. Следва да се отбележи, че същата включва електронните здравни записи на физическите лица и инкорпорира нормативно определените в закона регистри, информационни бази данни и системи.

В приложените мотиви към наредбата се посочва, че съдържат подробна информация относно правилата за експлоатиране на системата, както и конкретните данни относно здравното състояние на населението. Допълнително е предоставена информация, че в наредбата са регламентирани генерирането, съдържанието и поддържането на електронния здравен запис за физическите лица. Същият е основен елемент при функционирането на НЗИС и представлява структура, съдържаща определен набор от данни за извършените от медицинските и немедицински специалисти в лечебните и здравни заведения дейности. Посочените дейности генерират или използват здравна информация за физическите лица или са относими към тяхното здравно състояние. В допълнение към гореизложеното, КЗЛД е информирана, че са въведени и правила, съобразно които регистрите, информационните бази данни и системи (определени в нормативен акт, че се водят от Министерството на здравеопазването (МЗ) и неговите второстепенни разпоредители с бюджет, от лечебните и здравните заведения, от НЗОК и застрахователните дружества, лицензирани по т. 2 или по т. 1 и 2 от раздел II, буква „А“ на приложение № 1 към Кодекса за застраховането) са интегрирани в НЗИС. За по-голяма яснота в мотивите към проекта на наредба се посочва, че са регламентирани различните взаимоотношения между използващите системата, както и осъществявания обмен от данни с други регистри.

В приложената от МЗ документация са посочени цели, които следва да бъдат постигнати чрез въвеждането и експлоатирането ѝ от оторизираните за това лица:

– *спомагане за повишаване на качеството и ефективността на системата на здравеопазването чрез изграждане на интегриран здравен запис на гражданите, който включва всички медицински данни от проведени лечение, терапии, медицински изследвания, приложени лекарствени продукти и други дейности, което е предпоставка за адекватно диагностициране и ефективно лечение. Медицинските данни се въвеждат в реално време. Гражданите имат възможност за проследяване на своите данни включително и да осъществяват контрол при необходимост. Съкращава се времето за обслужване на пациентите;*

– спомагане за повишаване на контрола в здравеопазването и съкращаване на финансовите разходи;

– управление и функциониране на системата на здравеопазването с помощта на НЗИС, която позволява извършването на мониторинг на процесите в здравеопазването, разходването на финансови средства и взимане на ефективни управленски решения, базирани на данни;

– възможност за повишаване на качеството на административните услуги в здравеопазването.

Вземайки предвид фактическата и правна сложност на отправеното искане, както и необходимостта от окомплектоване на административната преписка с писмо изх. № ПНМД-01-67#1/29.07.2022 г. по описа на КЗЛД, от МЗ се изиска следната допълнителна информация:

1. Получените становища и коментари на заинтересованите страни в рамките на проведената от 7 април до 7 май 2022 г. обществена консултация на проекта на Наредба (в частта, отнасяща се до защитата на личните данни); и

2. Становището на длъжностното лице по защита на данните (ДЛЗД) на МЗ при извършването на оценката на въздействието върху защитата на данните.

С писмо вх. № ПНМД-01-67#2/09.08.2022 г. по описа на КЗЛД, МЗ изпраща изисканите становища и коментари, докато по отношение на поисканото становище на ДЛЗД информира, че такова не е изразявано от последното, тъй като е било в състава на работната група по изготвяне на проекта на наредба. Уточняват обаче, че оценката на въздействието върху защитата на данните е съгласувана с него.

Правен анализ:

Съвременните технологии в здравеопазването значително могат да подобрят качеството и достъпа до здравни грижи, но само ако тяхното въвеждане съответства на изискванията на постоянно развиващото се законодателство в тази област и при зачитане на основните права и свободи на гражданите. Очакванията са технологичното развитие и дигитализацията да подобрят отчетността на предлаганите здравни услуги, да доведат до иновативни лечения и разработване на нови медицински изделия и лекарства.

От друга страна, усилията за дигитализиране в областта на здравеопазването ще допринесат физическите лица да могат лесно да упражняват контрол върху своите електронни здравни данни, както и ефективно да упражняват правата си, свързани със защитата на техните лични данни.

Общи положения:

Процедурата по предварителна консултация с надзорния орган – КЗЛД, е особено производство, което се развива по реда и условията на чл. 36 от Регламент (ЕС) 2016/679 (Общ регламент относно защитата на данните, ОРЗД).

По общо правило, за да се подобри спазването на нормативните изисквания за защита на личните данни, когато има вероятност операциите по обработването да доведат до висок риск за правата и свободите на физическите лица, администраторът е длъжен да изготви т.нар. оценка на въздействието върху защитата на данните, за да се оценят по-специално произходът, естеството, спецификата и степента на този риск. Резултатите от извършената оценка следва да бъдат взети предвид, когато се определят съответните мерки, за да се докаже, че обработването на лични данни отговаря на нормативните изисквания. Когато в оценката на въздействието върху защитата на данните е указано, че операциите по обработването водят до висок риск, който администраторът не може да ограничи с подходящи мерки от гледна точка на налични технологии и разходи за прилагане, **преди началото на обработването** той следва да осъществи консултация с надзорния орган.

Предварителна консултация обаче се извършва и при особените хипотези на чл. 36, пар. 4 и пар. 5 от ОРЗД, а именно когато:

• **се изготвя законодателна или регулаторна мярка, която предвижда обработване на лични данни**, за да се гарантира, че планираното обработване отговаря на изискванията за защита на личните данни, и по-специално за да се ограничат рисковете, свързани със субекта на данни; както и когато

• **националното законодателство изисква от администраторите да се консултират с надзорния орган и да получат предварително разрешение** от него във връзка с обработването от администратор за **изпълнението на задача, осъществявана от него в полза на обществения интерес**, включително обработване във връзка със социалната закрила и **общественото здраве** (именно тази хипотеза е предвидена в чл. 12, ал. 2 на Закона за защита на личните данни).

В настоящия случай са приложими и двете специални хипотези, които изискват МЗ да се консултира предварително с КЗЛД.

Видно от правната уредба предварителната консултация следва да се инициира преди започване обработването на лични данни, докато в настоящия случай данните вече се обработват, тъй като Националната здравноинформационна система (НЗИС) функционира повече от година и половина. В случая липсва и задължителното предварително разрешение от КЗЛД, което е нормативна предпоставка за фактическото пускане в експлоатация на подобни информационни системи. Тези обстоятелства налагат заключението, че Министерството на здравеопазването (МЗ), в качеството си на администратор на лични данни, не е спазило изначално нормативните изисквания за защита на личните данни, произтичащи от ОРЗД и ЗЗЛД.

Настоящото становище се базира единствено на посочените в искането обстоятелства и поради това не следва да се разбира като изчерпателно и всеобхватно. То не ограничава КЗЛД да разгледа всяка жалба или сигнал, свързани с предмета му, като в по-широк смисъл не засяга задачите и правомощията ѝ по надзор върху дейността на администраторите и обработващите лични данни.

Съгласно ОРЗД администраторът на лични данни сам или съвместно с друг администратор определя правилата и процедурите за обработване на данни, които трябва да съответстват на законодателството за защита на личните данни. Той трябва да е в състояние да докаже това. За предприетите от администратора, съвместните администратори или обработващия действия по обработване на данните, се прилагат както правилата на отчетност, прозрачност и добросъвестност, така и нормите, отнасящи се до ангажиране на административнонаказателна отговорност по отношение на законосъобразността на осъществяваните от него/тях дейности по обработване на лични данни.

По тези съображения и на основание чл. 58, пар. 3, б. а) във вр. с чл. 36 от Регламент (ЕС) 2016/679 във вр. с чл. 12, ал. 2 от Закона за защита на личните данни, Комисията за защита на личните данни изрази следното

СТАНОВИЩЕ:

I. Принципни бележки:

1. Проектът за наредба не описва изчерпателно целите, които се преследват с въвеждането на НЗИС, което е предизвикателство пред ясното, изчерпателно и точно определяне на необходимите за обработване категории данни. Не са диференцирани цели за първичното обработване на данните, необходими за предоставянето на здравни услуги (оценка, поддържане или възстановяване на здравословното състояние на физическото лице), медицински предписания, отпускане и предоставяне на лекарствени продукти и медицински изделия, включително осигуряването на социалноосигурителни и административни услуги или услуги за възстановяване на разходи. Проектът на наредбата не посочва и дали НЗИС се използва за целите на последващото обработване на лични данни, като например: изследване на данни и фактори, влияещи на здравето; електронни данни на лица, генерирани във

връзка с използването на медицински изделия или приложения; специални регистри, свързани например с конкретно заболяване; изследвания, въпросници и проучвания, свързани със здравето и т.н. КЗЛД има информация за използването на НЗИС за такива цели от други преписки, постъпвали през последните 2 години. Неясното дефиниране на целите е предпоставка за изкривяване на оценката във връзка с ролите и функциите на участниците в системата. Препоръчваме да се изредят изчерпателно целите на системата, като се дефинират ясно и целите на последващото обработване на данни, като се гарантират правата на субектите на данни.

2. Неясното дефиниране на целите за обработване в проекта за наредба води до липса на ясна регламентация относно ролите и функциите на участниците, обработващи данни чрез системата (администратори, обработващи, получатели на данни и т.н.). Тяхното неправилно определяне от своя страна, обуславя неизпълнение на задълженията, свързани с обработването на лични данни, като например предоставянето на информация, гарантиране правата на субектите на данни, гарантиране сигурността на данните, извършването на оценка на риска и оценка на въздействието върху защитата на данните, уведомяването при нарушение на сигурността на данните и т.н. Сложността и всеобхватността на системата и нейните цели изключва един единствен администратор да носи отговорност за обработването на лични данни в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679.

3. Проектът на наредба не дефинира начините и средствата за предоставяне на информация и осигуряването на прозрачност при обработването на лични данни чрез системата в съответствие с чл. 12, 13 и 14 от Регламент (ЕС) 2016/679, като се има предвид, че въпросната информация е различна от тази, която се предоставя във връзка с предоставянето на здравни грижи и медицинска помощ. Информацията следва да включва и реда и условията за последващото обработване на данните в НЗИС. Следва да се дефинира стандарт за предоставянето на информация, съгласно изискванията на чл. 12, 13 и 14 от Регламент (ЕС) 2016/679 за всяка конкретна цел на обработване, както и за последващото упражняване на правата от страна на субектите на данни.

4. Проектът за наредба следва да отчита действието на Акта за управление на данните (в сила), както и дискусията по редица други европейски нормативни актове в процес на създаване, като Акта за изкуствения интелект, Регламента относно европейското пространство на здравни данни и др.

5. Гарантирането на правата на субектите на данни е основен проблем на предложението за наредба. Препращането към общия режим на Регламент (ЕС) 2016/679 за упражняване на правата не отчита спецификата, целите и сложността на системата.

6. Проектът за наредба не отчита изискванията за защита на данните при проектиране и по подразбиране, доколкото нормативната уредба се разработва при вече действаща информационна система.

7. Проектът за наредба не предвижда мерки и правила, които да уреждат реда и задълженията на администраторите за поддържане точността и пълнотата на данните в съответствие с принципите, прогласени в чл. 5 от Регламент (ЕС) 2016/679. Не е изяснено и кое е водещото – данните от НЗИС или данни от хартиени досиета. Това рефлектира и върху упражняването на правата от субектите на данни.

8. Проектът за наредба не урежда необходимостта и възможностите за трансфер на данните в трети държави или международни организации, както и условията за това. В контекста на трансферите на данни следва да се има предвид и съхранението на данните от системата. С оглед особената чувствителност и големия обем от данни, както и във връзка с целта субектът на данни да упражнява по-строг контрол върху собствените си данни, може да се предвиди, че данните от НЗИС се съхраняват само в ЕИП. По принцип липсата на такова изискване занижава контрола.

9. Проектът за наредба не урежда изчерпателно правилата за оперативна съвместимост с други регистри и бази данни, с които НЗИС е свързана. Същите не са посочени изрично и изчерпателно.

10. В допълнение следва да се отбележи, че приемливата оценка на въздействието върху защитата на личните данни по Регламент (ЕС) 2016/679 следва да съдържа:

• систематично описание на обработването (член 35, пар. 7, буква а)): взема се под внимание характерът, обхватът, контекстът и целите на обработката (съображение 90); личните данни, получателите и периодът, за който ще се съхраняват личните данни, се записват; функционално описание на операцията по обработване; идентифициране на активите, на които разчитат личните данни (хардуер, софтуер, мрежи, хора, хартия); отчита се евентуално спазването на одобрените кодекси за поведение (член 35, параграф 8);

• описание на техническите средства, с които се извършва обработването на лични данни – това е абсолютно необходимо при извършването на оценката на въздействието, като е свързано и с „мобилното приложение – мобилното здравно досие“;

• необходимост и пропорционалност на обработването (член 35, параграф 7, буква б)): определени са мерките, предвидени за спазване на регламента (член 35, параграф 7, буква г) и съображение 90, като се вземат предвид: мерките, допринасящи за пропорционалност и необходимост на обработването на базата на: конкретни, изрични и законни цели (член 5, параграф 1, буква б); законосъобразност на обработването (член 6); адекватни, уместни и ограничени до необходимите данни (член 5, параграф 1, буква в); ограничена продължителност на съхранение (член 5, параграф 1, буква д)); мерки, допринасящи за правата на субектите на данни: информация, предоставена на субекта на данни (членове 12, 13 и 14); право на достъп и преносимост (членове 15 и 20); право на поправяне, заличаване, възражение, ограничаване на обработването (членове 16-19 и 21); получатели; обработващ (и) (член 28); гаранции, свързани с международния (те) трансфер (Глава V); предварително консултиране (член 36).

• управление на рисковете за правата и свободите на субектите на данни (член 35, параграф 7, буква в)): произходът, характерът, особеностите и тежестта на рисковете се оценяват (виж съображение 84) или по-конкретно за всеки риск (неправомерен достъп, нежелано изменение и изчезване на данни) от гледна точка на субектите на данни: вземат се предвид източниците на рискове (съображение 90); потенциалните въздействия върху правата и свободите на субектите на данни са идентифицирани в случай на незаконен достъп, нежелано изменение и изчезване на данни; заплахи, които могат да доведат до нелегален достъп, идентифициране на нежелани модификации и изчезване на данни; оценка на вероятността и тежестта (съображение 90); определят се мерките, предвидени за третиране на тези рискове (член 35, параграф 7, буква г) и съображение 90);

• участие на заинтересовани страни: консултация с длъжностното лице по защита на данните (член 35, параграф 2); иска се становището на субектите на данните или на техните представители (член 35, параграф 9).

II. Бележки по същество:

1. В чл. 1, т. 2 и т. 3 от проекта за наредба се посочва, че с нея се урежда съдържанието и друга информация по отношение на електронния здравен запис на „гражданите“. Считаме, че с оглед на правната яснота във връзка с приложението ѝ, следва да бъде изрично разписано дали става въпрос само за български граждани или и за чуждестранни такива.

2. Съгласно чл. 2 от проекта за наредба НЗИС „може да бъде използвана за предоставянето на административни услуги“. Именно предмет на наредбата трябва да бъде тяхното изчерпателно уреждане, доколкото това ще съответства на принципа за ограничаване на целите (чл. 5 от Регламент (ЕС) 2016/679).

3. Съгласно чл. 6, ал. 1 от проекта „модулът за поддържане на единна среда за обмен на данни … въвежда … правила …“. Следва да се има предвид, че технологичното решение следва да изпълнява правилата, въведени с нормативната база.

4. В контекста на чл. 9 от предложението следва да се отбележи, че не е предвиден реда и условията за водене на публични и служебни електронни регистри, включени в НЗИС.

5. От текста на чл. 10 на предложението не става ясно как се гарантира, че в системата се въвеждат всички данни с високо ниво на точност и пълнота.

6. По отношение на чл. 11 следва да се уредят изчерпателно всички вътрешно-административни услуги.

7. По смисъла на чл. 12 следва да се направи бележка, че системните модули трябва да функционират въз основа на нормативните изисквания, а не въз основа на технически спецификации. Това е пряка последица от неприлагането на принципите за защита на данните при проектиране и по подразбиране (чл. 25 от Регламент (ЕС) 2016/679).

8. По отношение на индивидуалната оторизация, цитирана в чл. 13, ал. 2, не става ясно въз основа на какъв документ (въвеждащ съответните правила), се извършва индивидуалната оторизация на конкретните лица.

9. В чл. 13, ал. 3 от проекта се използва понятието „медицинска документация“, като не става ясно дали то е тъждествено на термина „здравна документация“, чиято легална дефиниция е дадена в § 1, т. 1 от ДР на ЗЗдр.

10. В чл. 13, ал. 4 от проекта се предвижда, че „Към електронния здравен запис се прилагат и електронни образи на резултати от образни изследвания, които се съхраняват отделно и се достъпват по предварителна заявка“.

От така предложения текст липсва яснота за това кой, при какви условия и по какъв ред ще може да достъпва съответните електронни образи на резултати от образни изследвания.

11. В алинея 5 на чл. 13 от проекта се говори за „съгласия на лицето“, като не е ясно дали тези съгласия представляват „информирано съгласие“ по смисъла на § 1, т. 15 от ДР на ЗЗдр или по чл. 28д, ал. 2 от ЗЗдр. В края на същата разпоредба се предвижда, че в НЗИС ще се събират и съхраняват „и други неструктурирани данни по изключение“. Липсва яснота кои са тези изключения, какви са предпоставките за тяхното реализиране, както и ще съдържат ли т.нар. „неструктурирани данни“ и лични данни.

12. Из целия текст на проекта впечатление прави използването на различни понятия (напр. гражданин/пациент/лице/физическо лице), с които обаче се цели да се визира едно и също нещо. Предвид необходимостта от постигането на правна сигурност и предвидимост, е препоръчително да се съгласува използваната терминология.

13. В чл. 14, ал. 4 от проекта за наредба не става ясно дали пациентът изразява съгласие или удостоверява с подписа си. Следва да се направи ясно разграничение на двете понятия, доколкото съгласието има преки последици за правата и свободите на субекта на данни и не може да се отъждествява с удостоверяването.

14. В чл. 15, ал. 2 от проекта се предвижда, че НЗИС ще генерира „уникален личен идентификационен код (ЛИК) на лицето във формат, недопускащ извличането на лични данни от него“. Следва да се има предвид, че по дефиниция, уникалните идентификатори, свързани с физическите лица, сами по себе си представляват лични данни, тъй като чрез тях може да се идентифицира пряко или косвено конкретно лице.

В допълнение към гореизложеното по отношение на чл. 15, ал. 2, с оглед на правната сигурност считаме, че в текста следва да се посочи изрично какъв точно е форматът.

15. По отношение на чл. 15, ал. 3, т. 1 от проекта на наредба би следвало „идентификационните данни“ да бъдат конкретизирани.

16. В чл. 15, ал. 4, т. 9 от проекта се предвижда, че електронното здравно досие на пациента ще съдържа и „данни за контакти с близки“, които да могат да се достъпват при спешни състояния, но липсва описание на категориите и видове данни (напр. име, телефонен номер и пр.). В този смисъл е препоръчително същите да се предвидят изчерпателно с оглед постигането на правна сигурност и прозрачност при тяхното събиране и съхранение.

17. Считаме, че формулировката по отношение текста на чл. 16, ал. 1 от проекта би породила неяснота чрез използването на израза „само при“. С оглед на нейното прецизиране предлагаме следния текст: „След създаването им, поддържането на електронните здравни досието на гражданите в актуален вид се извършва чрез: …..“.

18. В чл. 16, ал. 3 от проекта се предвижда, че записите в електронното здравно досие ще могат да се коригират от лечебното или здравното заведение, извършило записа или от лицето, за което се отнася той, чрез искане отправено до администратора на системата, в случая – МЗ. Включват се и „определени случаи“, при които „до 7 дни след генерирането на здравния запис е допустимо коригирането му от лечебното или здравното заведение, което го е извършило, по негова инициатива или по искане на лицето, за което се отнася“, без обаче да се посочва кои са те. Такава формулировка води до липсата на яснота и прозрачност за лицата по отношение на правото им на коригиране.

В последното изречение на чл. 16, ал. 4 от проекта се сочи, че процедурата за коригиране на здравните записи ще се утвърждава със заповед на министъра на здравеопазването, която ще се публикува в здравноинформационния уеб портал на системата **www.his.bg**.

Предвид факта, че процедурата за коригиране е ключова за гарантиране на правата и свободите на субектите на данни, същата трябва да е неразделна част от наредбата. Към момента тя не може да бъде анализирана в рамките на инициираната предварителна консултация с КЗЛД, което само по себе си поставя под въпрос ефективното упражняване на правата на субектите на данни.

19. В чл. 17 предложеният текст „петдесет годишен срок от датата на смъртта на лицето“ за съхраняване на електронното здравно досие е изключително дълъг и необоснован. Освен това, срокът за съхранение следва да е определен в Закона за здравето, по аналогия със сроковете определени в Закона за счетоводството, Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, Кодекса на труда и др. чл. 17, ал. 2 във връзка с ал. 3 от проекта на наредба - така представената формулировка не дава яснота дали е предвидено въобще унищожаване на данните в определен момент и при какви условия. Определянето на срокове за съхранение и средствата за защита на данните е извън предметната област на компетентност на КЗЛД. По общо правило, същите се определят от администратора на лични данни или от нормативен акт. Тъй като се предвиждат значително дълги срокове за съхранение на данните, МЗ, като компетентен орган, който предлага и приема наредбата, следва да извърши анализ на обществения интерес, вследствие, на който да се определят подходящите, необходими и пропорционални срокове и механизми за защита на данните, съответстващи на преследваните цели, като например псевдонимизация, анонимизация, криптиране и пр.

20. В чл. 18, ал. 5 от проекта, формулировката „предвиден в закон достъп до регистри с национално значение“ е твърде обща и неясна. Дори да е предвиден такъв достъп по закон, в контекста на НЗИС не се отчита спецификата на обработваните данни и нивата на пропорционален достъп до такива регистри. Следва тези въпроси да са изрично уредени. В допълнение се използва „определен“ служебен достъп до НЗИС. Считаме, че е необходимо да се конкретизират рамките на този достъп, тъй като думата „определен“ предполага голяма степен на условност.

21. В чл. 19 от проекта се използва понятието „здравни данни“ вместо предвидения в ЗЗдр легален термин „здравна информация“.

22. Чл. 20, ал. 1 от проекта гласи, че „В НЗИС се поддържат валидни, качествени и актуални данни“. Отчитайки прогласения в чл. 5, пар. 1, б. „г“ от ОРЗД принцип за точност при обработването на лични данни, валидността и качеството на данните са характеристики, свързани пряко и поставени в

зависимост от тяхната актуалност. В този смисъл щом данните са актуални, те следва да са и валидни, и качествени, поради което предлагаме да отпаднат последните две характеристики.

23. В контекста на чл. 22 с наредбата за НЗИС следва да се гарантира наличност, цялостност и поверителност на данните, обработвани чрез системата.

24. В чл. 23, ал. 1 от проекта за Наредба трябва да се добави нова т. 2 в следния смисъл: „поддържане на непрекъснатостта на работния цикъл на системата“;

25. По отношение на чл. 24, ал. 2 от проекта трябва да се има предвид, че използваните софтуерни продукти също подлежат на оценка от съответните администратори, като се следи и за наличието на трансфер на лични данни чрез тях. Възникват въпроси за наличието на множество обработващи лични данни и подизпълнители, които следва да бъдат описани изчерпателно при предоставянето на информацията по чл. 12, 13 и 14 от Регламент (ЕС) 2016/679.

26. В чл. 25, ал. 1 от проекта се предвижда, че НЗИС „осигурява достъп на лицето до данните в електронните здравни записи в неговото електронно здравно досие…“. Тук следва да се има предвид, че в чл. 28д, ал. 1, т. 1 от ЗЗдр се говори за достъп до информация, а не до данни. Поради тази причина насърчаваме да се направи терминологично съгласуване с понятията, използвани на равнище закон.

27. Член 25, ал. 3 въвежда понятието „служебен достъп“ (в чл. 28 се посочват „служебни цели“), за което няма дефиниция. Видно от разпоредбата, на застрахователните дружества се предоставя такъв достъп, който е в противоречие със съображение (54) от Регламент (ЕС) 2016/679, както и със съображение (19) от Акта за управление на данните. Отново се използва общия израз „предвиден в закон достъп до регистри с национално значение“, който създава условия за занижаване стандартите на защита по отношение на специалните категории данни, които се обработват чрез НЗИС. В тази връзка не са предвидени правила за отчетност, като например поддържането на лог-файлове е регламентирано в чл. 30, ал. 10 от проекта, но не са предвидени сроковете за тяхното съхранение, предназначение и контрол. Въпросите, свързани с лог-файловете имат пряко отношение със справедливото упражняване на правата от страна на субектите на данни и отговорността за отчетност на администратора.

28. В чл. 26, ал. 3 от проекта се посочва, че се предоставя достъп и чрез мобилно приложение „Мобилно здравно досие“, което е още една функционалност на системата, която следва да има изрично дефинирани правила за обработването на лични данни, които следва да отчитат нейната специфика, както и допълнителни участници като магазини за приложения, софтуер и операционни системи на мобилните устройства, проследяващи технологии, например за местоположение и т.н.

В допълнение считаме, че следва да бъде по-подробно разписано какви средства за безспорната идентификация на физическите лица, използващи приложението „Мобилно здравно досие“, са предвидени.

29. В чл. 26, ал. 4 от проекта следва да се уточни дали се обхващат само непълнолетните лица (които по смисъла на Закона за лицата и семейството са лицата от 14 години до навършване на 18-годишна възраст) или се обхващат и малолетните (ненавършили 14 години). В случай че се обхващат и двете категории лица, терминът „непълнолетни“ трябва да се замени с „не навършили пълнолетие“, който е традиционно използваният в българската правна традиция.

30. Използването на съгласието на физическото лице, като предпоставка за осъществяване на служебен достъп (напр. от НЗОК и държавните органи, за които е предвиден в закон достъп до регистри с национално значение[1]) до неговото електронно здравно досие, повдига въпроса как тези органи и институциите ще упражняват своите задачи и правомощия при липсата или при оттеглено съгласие от лицето.

В допълнение чл. 18, ал. 5 и чл. 25, ал. 3, т. 3 предвиждат, че достъп до електронните здравни записи за служебни цели имат и държавните органи, за които е предвиден в закон достъп до регистри

1 Вж. хипотезата на чл. 28д от ЗЗдр

с национално значение. Това означава, че имат право на достъп на съответно нормативно основание – чл. 6, пар. 1, буква в) от ОРЗД „обработването е необходимо за спазване на законово задължение, което се прилага спрямо администратора“. Следователно администраторът – МЗ има законово задължение да осигури достъп до НЗИС на държавните органи, на които съответният закон им дава право на достъп до регистри с национално значение. Във връзка с посоченото изискването за предоставяне на съгласие като основание за обработване на лични данни за служебни цели на съответните държавни органи изпада в противоречие с разпоредбите на ОРЗД.

Забележките важат и за нормите, разписани в чл. 28, ал. 3 от проекта на наредба.

31. В първото изречение на чл. 29 от проекта се предвижда, че съгласието може да се променя или оттегля. Доколкото това съгласие е тъждествено със съгласието като основание за обработване на лични данни по смисъла на ОРЗД, следва да се има предвид, че съгласието по ОРЗД може да се дава или оттегля. Неговото „променяне“ не е термин, който се използва в ОРЗД и поради тази причина (в случай че е приложимо) предлагаме да се направи терминологична съгласуваност с понятията, използвани в ОРЗД.

32. От текста на чл. 29, изр. 3 от проекта е видно, че няма данни да са приложени принципите за защита на данните при проектирането и по подразбиране (чл. 25 от ОРЗД). Тези принципи са основополагащи при разработването и функционирането на информационни системи и бази данни от подобен вид, каквато е именно НЗИС. В този смисъл липсват механизми, които изначално да препятстват възможността от неправомерно съхранение на копия от здравните записи на пациентите (като напр. забрани за копиране, правене на екранни снимки и пр.). Липсата на такива механизми поражда изключително високи рискове за правата, свободите и интересите на субектите на данни.

33. В чл. 30 от предложението за Наредба трябва да се добави нова т. 2, която да предвижда информираност на физическите лица за осъществения достъп по ал. 1 на същия член. В чл. 30, ал. 10 от проекта е предвидено, че НЗИС ще осигурява проследимост (одитен дневник) на действията на всеки потребител, като се изброява минимума на реквизитите, които ще се запазват: дата/час на действието; модул на системата, в който се извършва действието; действие; обект, над който е извършено действието; допълнителна информация и IP адрес.

От изброените реквизити се повдига въпрос относно т.нар. „допълнителна информация“ – каква е тя и включва ли лични данни. Елемент, който трябва да се преосмисли. Наред с това се визира, че ще се запазват и IP адреси на потребителите, които по дефиниция попадат в обхвата на понятието лични данни. Като администратор на НЗИС, МЗ трябва да въведе подходящи срокове за тяхното съхранение. В случай че тези срокове не бъдат предвидени в наредбата, същите трябва да се уредят във вътрешните правила и процедури на МЗ за обработване на лични данни.

34. В чл. 31, ал. 2 от проекта е използван терминът „анонимизират“. Следва да се направи разграничение в кои случаи данните се анонимизират, псевдонимизират или ограничават.

В допълнение, от така представената формулировка, може да се направи заключение, че могат да се обменят и не анонимизирани данни, които следва да се ограничат до „необходимите“. Да се дефинира какво по-точно се разбира под „необходимите“.

35. В чл. 32, ал. 4 относно достъпа до Регистъра на населението – Национална база данни „Население“ следва да се посочат изчерпателно категориите данни, които е необходимо да се обменят. В ал. 6 на същия член притеснение буди обменът на данни с МВР „при липса на законови пречки за това“. Следва да се има предвид, че обработването на специални категории данни налага завишена защита и законът изрично трябва да изисква или предвижда такова обработване.

36. Систематичното място на разпоредбата на чл. 33 не следва да бъде в раздел VII – Обмен на данни.

Смущаващото в този текст, а и в други подобни от проекта е, че се използва лексика, която не съответства на Закона за нормативните актове и Указ № 883 от 24.04.1974 г. за неговото прилагане. В

конкретния случай, изразът „В системата **може** да бъде изграден функционален модул за събиране на информация от…“ е пример за лошата практика по нормативна регламентация на вече функционираща информационна система.

37. В чл. 34, ал. 1 от проекта се посочва, че личните данни „се обработват от НЗИС…“, докато в ал. 2 се предвижда, че администратор на личните данни в системата е МЗ. По своето естество НЗИС представлява средство за обработване на данните, така че коректната формулировка в случая ще е: „се обработват чрез НЗИС“. По смисъла на чл. 28г, ал. 1 от ЗЗдр МЗ създава, администрира и поддържа НЗИС (предоставя средството за обработване на данни), но не може да се направи заключението, че е единственият администратор на лични данни в системата. Това се потвърждава и от ал. 3 на чл. 34 от проекта, съгласно който лечебните и здравните заведения, които въвеждат, достъпват или по друг начин обработват лични данни в НЗИС, са самостоятелни администратори на лични данни. Администратори на лични данни са и органите, които водят регистри, информационни бази от данни и системи, включени в НЗИС ако събират такива данни.

Гореизложеното налага извода, че МЗ управлява системата, но не е единственият администратор на лични данни в нея. Т.е. следва да се прави разграничение между администратор на системата и администратор на лични данни.

В чл. 34, ал. 3 е необходимо да се прецизира формулировката на второто изречение. Настоящата формулировка навежда на заключението, че органите, които водят регистри, са администратори само и единствено ако събират лични данни в контекста на наредбата, а не по принцип.

38. Според ал. 4 на чл. 34 от проекта „При събирането и съхраняването на данни в НЗИС се съобразява политиката за поверителност при обработване на лични данни на Министерство на здравеопазването, която за целите на тази наредба е публикувана на интернет сайта на министерството и на здравноинформационния уеб портал на системата www.his.bg“.

Политиката за поверителност на МЗ не може да е обвързваща за останалите администратори на лични данни в системата, доколко същите не се явяват съвместни администратори с МЗ. Специфичните правила за обработването на лични данни чрез НЗИС трябва да са предмет на уреждане от самата наредба по отношение на всички участници.

39. Анализът на ал. 5 на чл. 34 от проекта, налага извода, че предвиденият режим за упражняване на правата на субектите на данни индикира за наличието на фигурата на съвместни администратори по чл. 26 от ОРЗД, в хипотезата когато съответните отговорности на администраторите са определени в законодателството (вж. чл. 26, изр. 2 от ОРЗД).

Прилагането на конвенционалния режим за упражняване на правата, предвиден в чл. 37б, ал. 1 от ЗЗЛД (чрез подаването на писмено заявление до администратора), повдига сериозни въпроси доколко администраторите ще могат да осигурят ефективното упражняване на правата на субектите на данни, **отчитайки факта, че НЗИС има милиони потребители**. В този смисъл достиженията на техническия прогрес позволяват упражняването на правата да се реализира чрез действия в потребителския интерфейс на системата (вж. чл. 37б, ал. 3 от ЗЗЛД), което способства за ефективното упражняване на правата именно в случаите на функциониране на подобни мащабни информационни системи.

40. В чл. 36, ал. 1 от проекта на наредба е необходимо да се конкретизира кой и как определя необходимите професионални качества (трудова характеристика, заповед на висшестоящ и др.).

41. С оглед постигането на по-голяма яснота и в съответствие с изискванията за защита на личните данни, препоръчваме текстът на чл. 36, ал. 2 от проекта да се измени така:

„Лицата и органите по чл. 13, ал. 1 и чл. 18 нямат право да достъпват и да използват здравна информация за физическите лица от електронните здравни записи и от регистрите, информационните бази от данни и системи, включени в НЗИС, ***за цели****, извън посочените в тази наредба.“*

42. В текста на чл. 40 от проекта следва да се предвидят срокове за съхранение на данните, записвани в т.нар. системен журнал (приложим е коментарът по т. 26).

43. По отношение на предложения текст на чл. 41 от проекта следва да се има предвид следното:

Задължението за поддържане на регистър на дейностите по обработване по чл. 30 от ОРЗД е на администратора или обработващия лични данни. В този смисъл „системата“ не може да поддържа визираните регистри. Регистърът на дейностите по обработване служи за отчетността на администратора и/или обработващия и информацията, която трябва да съдържа е изчерпателно посочена в чл. 30, пар. 1 и пар. 2 от ОРЗД. Поддържането на регистър на дейностите по обработване не е тъждествено с воденето на системен журнал (log) на извършените от потребителите действия в информационната система.

44. След чл. 41 и преди Допълнителните разпоредби трябва да се предвиди отделен раздел за това кой извършва контрола по тази Наредба и начина на извършването му.

45. В § 1, т. 1 от ДР на проекта е предвидена легална дефиниция на понятието „анонимизирани“ данни, която предлагаме да се измени и допълни, както следва:

„Анонимизирани“ означава технически обработени данни с цел окончателно и необратимо елиминиране на възможността за идентифициране на субекта, за който се отнасят.

46. С § 2 от Преходните и Заключителните разпоредби от проекта се предвижда да се даде обратно действие (*ex tunc*) на правилата за съхранение, достъп и поддържане на електронните здравни записи, генерирани в НЗИС преди влизане на наредбата в сила.

Всеизвестно е, че по принцип общите правни норми, в това число и законовите правни норми, действат за напред (*ex nunc*). В съвременните правни системи това принципно положение се разглежда като гаранция за предвидимост на правния ред и като елемент от правната сигурност. Заложената в него идея е ясна – адресатите на новоприетите правни норми да могат да се запознаят с тях и да съобразят своето поведение с моделите на поведение, които те установяват. В юриспруденцията е залегнало трайното разбиране, че ретроактивното действие на правните норми влияе негативно на правната сигурност. В тази връзка Законът за нормативните актове (ЗНА) въвежда изрични правила за това при какви условия може да се дава обратна сила на нормативните актове. В конкретния случай предложеното в проекта на наредба обратно действие е в разрез с правилото на чл. 14, ал. 2 от ЗНА, според който **обратна сила на нормативен акт, издаден въз основа на друг нормативен акт, може да се даде само ако такава сила има актът, въз основа на който той е издаден.** Законът за здравето, като акт въз основа на който се издава наредбата за функциониране на НЗИС, не дава така обратна сила, следователно е недопустимо последната да има такава сила.

47. От предложения текст на § 3 от Преходните и Заключителните разпоредби на проекта не е ясно дали в НЗИС ще се въвежда здравна документация/информация, изготвена преди влизането в сила на наредбата, нито от кой период назад във времето.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Венцислав Караджов /п/

ЧЛЕНОВЕ:

Цанко Цолов /п/

Мария Матева /п/

Веселин Целков /п/

СТАНОВИЩЕ
НА
КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ
рег. № ПНМД-01-78/2022 г.
гр. София, 14.09.2022 г.

ОТНОСНО: *Достъп и предоставяне на данни, съдържащи се в Национален автоматизиран информационен фонд „Национален регистър на българските лични документи" и Единен регистър на чужденците*

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) в състав – председател: Венцислав Караджов и членове: Цанко Цолов, Мария Матева и Веселин Целков, на заседание, проведено на 07.09.2022 г. , разгледа искане с рег. № ПНМД-01-78/29.07.2022 г. от г-н Божидар Божанов – министър на електронното управление, който се обръща към КЗЛД с искане за изразяване на становище относно възможността Министерството на електронното управление (МЕУ) да получи достъп до данни, съдържащи се в Национален автоматизиран информационен фонд „Национален регистър на българските лични документи" и Единен регистър за чужденци, поддържани от Министерството на вътрешните работи, на основание чл. 70, ал. 1, т. 1 от Закона за българските лични документи (ЗБЛД) и чл. 6, пар. 1, б. „д", предложение второ от Регламент (ЕС) 2016/679 - упражняване на официални правомощия, които са предоставени на администратора по силата на чл. 7в, ал. 2 от Закона за електронното управление (ЗЕУ).

В искането е изложена следната фактическа обстановка:

С Решение № 133 от 10 март 2022 г. Министерският съвет е възложил на министъра на електронното управление да предприеме действия за изграждане на технологична възможност за електронна идентификация чрез мобилно устройство при предоставянето на електронни административни услуги, както и да предложи промени в свързаното законодателство в рамките на 2022 г.

В изпълнение на т. 1 от визираното решение МЕУ е изготвило техническа спецификация и на 21.04.2022 г. е сключило договор по реда на чл. 7с от ЗЕУ със системния интегратор - „Информационно обслужване" АД, който има за предмет изграждане на мобилно приложение за електронна идентификация и електронно подписване - BGID.

В техническата спецификация - приложение към договора и системния проект, изготвен от „Информационно обслужване" АД, е предвидено, като част от процеса на първоначална идентификация, потребителят да направи снимка на личния си документ. От тази снимка, чрез визуално изчитане на MRZ зоната (машинно четимата зона с данни в документите за самоличност), се извлича информация за документа - тип, номер, дата на валидност, имена на притежателя. В допълнение потребителят извършва статично заснемане на лицето си с фронталната камера на мобилното устройство (автопортрет или selfie), след което записва кратко видео с движения по инструкции с фронталната камера на мобилното устройство. С така направеното видео се удостоверява наличието на жив човек по време на първоначалната идентификация (liveness detection).

Дейностите по извличане на елементи от графична и видео информация се извършват в модула за визуална биометрична идентичност. В него ще бъде разработена следната функционалност:

• Декомпресиране на подаденото съдържание във вид, подходящ за последваща обработка;

• Извличане на информация от MRZ зоната на документа - за валидиране на данните на ниво мобилното устройство на потребителя;

• Биометрично сравнение на лицата от две статични изображения - автопортрет и снимка, извлечена от автоматизираната информационна система "Български документи за самоличност" (АИС „БДС"), както и софтуерно избран кадър от liveness detection видеото и снимка от АИС „БДС".

В системния проект е предвидено още, че за реализацията на тази функционалност ще се използва предварително обучена невронна мрежа, която дава високо ниво на точността на разпознаване. За да се подобри обучението на невронната мрежа, е необходимо технологично да се извърши допълнително обучение/самообучение с наличните снимки в АИС „БДС" - локално в МВР, без тази информация да напуска мрежата на МВР, за което Изпълнителят ще предостави и необходимия високопроизводителен хардуер. Резултатите от самообучението и тестовите сценарии, които ще бъдат разработени съвместно с МВР, ще останат изцяло в средата на МВР. В резултат, обучената невронна мрежа ще повиши процента на разпознаваемост, с което няма да се допускат опити за фалшифициране. Така създаденият модел, може да бъде използван и за други нужди в рамките на МВР.

В искането се посочва, че за целта е нужно предоставяне на достъп на експерти от МЕУ и „Информационно обслужване" АД до данни от базата данни от АИС „БДС", където МВР е първичен администратор на данните от българските лични документи по силата на чл. 2, ал. 2 от ЗЕУ във връзка със Закона за българските лични документи и като такъв за него възниква задължение да осигури достъп до тези данни автоматизирано и по електронен път като вътрешна електронна административна услуга (чл. 4, ал. 1 ЗЕУ във връзка с чл. 70, ал. 1, т. 1 от ЗБЛД).

За осъществяване на процеса по идентифициране на гражданите, които създават профил в BGID, ***е необходимо МЕУ да достъпва данните, съдържащи се в Национален автоматизиран информационен фонд „Национален регистър на българските лични документи" и Единен регистър за чужденци***.

В искането са изложени мотиви, подкрепящи необходимостта от предоставяне на достъп, както следва:

Разглежданият в настоящото искане въпрос е свързан с предоставянето на данни, съдържащи се в Национален автоматизиран информационен фонд „Национален регистър на българските лични документи" и Единен регистър за чужденци при създаването на профил в мобилното приложение за електронна идентификация и електронно подписване - BGID.

Правомощията на министъра на електронното управление, в качеството му на административен орган, са уредени в ЗЕУ. В чл. 7в, ал. 1 от ЗЕУ е посочено, че министърът провежда държавната политика в областта на електронното управление и в областта на информационното общество и информационните технологии във взаимодействие с другите органи на изпълнителната власт. В допълнение, ал. 2 на цитираната разпоредба изрично предвижда, че ***министърът на електронното управление провежда държавната политика и в областта на електронната идентификация.***

При реализиране на правомощията си в областта на електронната идентификация и в изпълнение на чл. 5, ал. 3 от ЗЕУ министърът на електронното управление е изградил и поддържа хоризонтална система за електронна автентикация, която служи за идентификация на всички участващи в електронното управление субекти, обекти и информационни системи. Със системата следва да се интегрират средствата за електронна идентификация, посочени в чл. 5, ал. 2 от ЗЕУ, в т.ч. и цитираното мобилно приложение за електронна идентификация и електронно подписване - BGID, което към настоящия момент е в процес на разработване.

Както бе посочено по-горе, с решение на Министерския съвет № 133 от 22 март 2022 г. на министъра на електронното управление освен, че се възлага да създаде технологична възможност за електронна идентификация чрез мобилно устройство при предоставяне на публични услуги, му се вменява и да измени релевантното законодателство в рамките на 2022 г. - т. 2 от РМС. Основното законодателство в областта е Законът за електронната идентификация (ЗЕИ) и Правилника за прилагането му. В ЗЕИ ще бъдат подробно разписани правомощията на министъра на електронното

управление в областта на електронната идентификация, както и основанието за достъп до регистри на МВР. Изменението и приемането на закона и правилника предполагат извършването на поредица от действия, регламентирани в Закона за нормативните актове, което във времеви аспект ще отнеме минимум 5 месеца и би имало за последица неизпълнение на т. 2 от РМС. Към настоящия момент се подготвя предварителна пълна оценка на въздействието на законопроекта.

Поради изложеното и с оглед своевременното изпълнение на РМС е изготвен проект на ЗИД на ЗЕУ. В чл. 5 от законопроекта е предвидено изрично, че министърът на електронното управление създава схема за електронна идентификация, която отговаря на ниво на осигуреност „високо" съгласно Регламент № 910/2014 г. Проектът е публикуван на 15.06.2022 г. за обществено обсъждане на Портала за обществени консултации.

Разгледаните по-горе правомощия на министъра на електронното управление в областта на електронната идентификация по своята същност са властнически правомощия, които са свързани с неговата компетентност в съответна сфера на обществени отношения. ЗЕУ няма за цел да урежда правила и да създава допълнителни основания за обработване на лични данни, тъй като същите са изчерпателно изредени в чл. 6, пар. 1 и чл. 9, пар. 2 от Регламент (ЕС) 2016/679.

От своя страна, ЗБЛД урежда условията и реда за издаване, ползване и съхраняване на българските лични документи. Той предвижда (чл. 70, ал.1, т. 1) данните от информационните фондове за българските лични документи с изключение на пръстовите отпечатъци, снети по реда на този закон, да се предоставят на държавни органи и организации съобразно законоустановените им правомощия. Такъв е и разглежданият въпрос, състоящ се в предоставяне на данни от АИС „БДС" за целите на упражняването на властнически правомощия, възложени на министъра на електронното управление по силата на чл. 5 и чл. 7в, ал. 1 и 2 от ЗЕУ.

Осъществяването на действия по предоставяне на лични данни (вкл. чрез достъп), съставлява обработване на лични данни по смисъла на Регламент (ЕС) 2016/679 и същото следва да се извършва при спазване на условията за законосъобразност и принципите на обработване, уредени в чл. 5 от Регламента, така че обемът на данни да бъде изчерпателно определен, достатъчен и ненадхвърлящ целта, за която е необходим.

Тъй като в конкретния случай се касае за предоставяне на данни, събрани във връзка с издаването на български лични документи, предоставянето им следва да става и при отчитане изискванията на чл. 70 от ЗБЛД. чл. 70, ал. 1, т. 1 от цитирания закон предвижда, че данни се предоставят на държавни органи и организации съобразно законоустановените им правомощия.

В тази връзка е необходимо да се изясни как би следвало да се тълкува разпоредбата на чл. 70, ал. 1, т. 1 от ЗБЛД и по-специално терминът „законоустановено правомощие" на държавен орган.

Съгласно трайно установената практика на КЗЛД публичните органи притежават властнически правомощия, които са свързани с тяхната компетентност. В съществена част от случаите, упражняването на правомощия, респективно реализирането на компетентност, е свързано с достъп и обработване на лични данни, които се администрират от друг административен орган - първичен администратор на данни. Нещо повече, достъпът и обработването на лични данни в определени случаи е необходимо за упражняването на официални правомощия. Това означава, че реализирането на правомощията е пряко свързано с необходимостта за обработване на определен обем от лични данни - в противен случай може да се възпрепятства или да се стигне до невъзможност да се упражнят възложените от закон правомощия (арг. чл. 6, пар. 3 от Регламент (ЕС) 2016/679). В този смисъл, достъпът и обработването на лични данни не може само по себе си и самоцелно да е правомощие. То е необходим и съществен елемент от сложния фактически състав на упражняването на властническите правомощия.

В конкретния случай, за да се реализира и да функционира електронната идентификация чрез мобилното приложение, разработвано от МЕУ и по този начин министърът на електронното управление да осъществи властническите си правомощия, предвидени в ЗЕУ, следва да се предостави

достъп до данни, съдържащи се Национален автоматизиран информационен фонд „Национален регистър на българските лични документи” и Единен регистър за чужденци. Не би следвало да се изисква наличието на изрично разписано в нормативен акт задължение/право на достъп до данните от посочения регистър, тъй като подобен подход би разширил както основанията за обработване на лични данни по Регламент (ЕС) 2016/679, така и би бил в противоречие със специалния статут на публичните органи, предвиден чрез ясното разграничение на правните субекти по смисъла на чл. 70, ал.1, т. 1 от ЗБЛД. Въпреки това, МЕУ ще предложи в ЗЕИ изрично правно основание за достъп до Национален автоматизиран информационен фонд „Национален регистър на българските лични документи” и Единен регистър за чужденци.

Наред с посоченото, необходимо е да се има предвид и чл. 2, ал. 1 от ЗЕУ, съгласно който административните органи не могат да изискват от гражданите и организациите представянето или доказването на вече събрани или създадени данни, а са длъжни да ги съберат служебно от първичния администратор на данните. По силата на чл. 2, ал. 2 от ЗЕУ първичният администратор на данни е административен орган, който по силата на закон събира или създава данни за гражданин или организация за първи път и изменя или заличава тези данни (в случая това е МВР). Нещо повече, чл. 3 от ЗЕУ вменява на първичния администратор задължение да изпраща служебно и безплатно данните на всички административни органи, които въз основа на закон също обработват тези данни и са заявили желание да ги получават. Това задължение съответства и на функциите на информационните фондове, регламентирани с чл. 70 от ЗБЛД.

Въз основа на гореизложеното и с оглед спецификата на личните данни и особената закрила, която законодателството урежда по отношение на тях, от МЕУ молят КЗЛД да се произнесе със становище по следните въпроси:

– необходимо ли е в законодателството, и по-специално в ЗЕУ, да се съдържа изрична правна норма, уреждаща възможността да се предостави на МЕУ достъп до данни, съдържащи се в Национален автоматизиран информационен фонд „Национален регистър на българските лични документи” и Единен регистър за чужденци, поддържани от МВР, с цел идентифициране на гражданите, които създават профил в мобилното приложение за електронна идентификация и електронно подписване - BGID, администрирано от МЕУ;

– следва ли да се извърши от МЕУ и оценка на въздействието;

– необходимо ли е, ведно с посочените по-горе изисквания, да има и разрешение от КЗЛД, за да получи МЕУ достъп до данни, съдържащи се в Национален автоматизиран информационен фонд „Национален регистър на българските лични документи” и Единен регистър за чужденци.

Правен анализ:

Съгласно чл. 70 от Закона за българските лични документи (ЗБЛД) данните от информационните фондове за българските лични документи, с изключение на пръстовите отпечатъци, снети по реда на този закон се предоставят на:

1. държавни органи и организации съобразно законоустановените им правомощия, както и на лица, на които е възложено със закон да изпълняват държавни функции;

2. граждани, притежаващи български лични документи, само ако данните не засягат трети лица;

3. юридически лица на основата на закон или с акт на съдебната власт.

Данните се предоставят в срок до 14 дни от регистриране на искането или подаване на писменото заявление по ред, определен с акт на Министерския съвет.

Предоставянето на данни от информационните фондове за българските лични документи, с изключение на пръстовите отпечатъци, е уредено по аналогичен начин както предоставянето на

данни от ЕСГРАОН по смисъла на чл. 106 от Закона за гражданската регистрация (ЗГР). И в двата случая данни се предоставят на държавни органи и организации съобразно законоустановените им правомощия. В този смисъл, мотивите за законосъобразното предоставяне на данните следва да са аналогични.

КЗЛД неведнъж се е произнасяла със становища по конкретни казуси[2], свързани с предоставянето на данни на държавни органи и организации съобразно законоустановените им правомощия.

Като централен едноличен орган на изпълнителната власт със специална компетентност, министърът на електронното управление попада в хипотезата на чл. 106, ал. 1, т. 2 от ЗГР, според която той има право да получи от ЕСГРАОН категориите и обема от данни, необходими за реализиране на неговите правомощия, свързани с провеждане на държавната политика в областта на електронната идентификация. В допълнение, с Решение № 133/10.03.2022 г. Министерският съвет е възложил на министъра на електронното управление конкретна задача – да предприеме действия за изграждане на технологичната възможност за електронна идентификация чрез мобилно устройство при предоставяне на административни услуги. За тази цел възниква необходимост от достъп до данните, съдържащи се в Национален автоматизиран информационен фонд „Национален регистър на българските лични документи" и Единен регистър за чужденци, поддържани от МВР, с цел идентифициране на гражданите, които създават профил в мобилното приложение за електронна идентификация и електронно подписване – BGID, администрирано от МЕУ.

За предоставянето на данни в хипотезата на чл. 70, ал. 1, т. 1 от ЗБЛД могат да се подкрепят същите съображения, като тези за предоставянето на данни по чл. 106, ал. 1, т. 2 от ЗГР. Трябва да се има предвид, че и в двата случая постановяването на разрешение от КЗЛД е недопустимо.

При предоставянето на данните следва да се спазват принципите, прогласени в чл. 5 от Регламент (ЕС) 2016/679, като се отчита необходимостта и пропорционалността от обработването на определени категории данни при упражняването на правомощията и изпълнението на възложените конкретни задачи в рамките на тези правомощия.

В настоящия правен анализ заслужава да се акцентира и върху приложното поле на Закона за електронното управление (ЗЕУ), който урежда обществените отношения между административните органи, свързани с работата с електронни документи и **предоставянето на административни услуги по електронен път**, както и обмена на електронни документи между административните органи. Съгласно разпоредбите на ЗЕУ, административните органи не могат да изискват от гражданите и организациите представянето или доказването на вече събрани или създадени данни, а са длъжни да ги съберат служебно от първичния администратор на данните.

Съгласно чл. 35 от Регламент (ЕС) 2016/679 когато съществува вероятност определен вид обработване, по-специално **при което се използват нови технологии**, и **предвид естеството, обхвата, контекста и целите на обработването**, да породи висок риск за правата и свободите на физическите лица, преди да бъде извършено обработването, администраторът извършва оценка на въздействието на предвидените операции по обработването върху защитата на личните данни. В една оценка може да бъде разгледан набор от сходни операции по обработване, които представляват сходни високи рискове.

Основание за извършването на оценка на въздействието върху защитата на личните данни може да се търси и в **Списъка на видовете операции по обработване на лични данни, за които се изисква извършване на оценка за въздействие върху защитата на данните съгласно чл. 35, пар. 4 от Регламент (ЕС) 2016/679**, публикуван на сайта на КЗЛД[3].

---

2 *Становище на КЗЛД с рег. № ПНМД-01-64/2021 г. ; Становище на КЗЛД с рег. № ПНМД-01-87/2020 г. (публикувани на www.cpdp.bg в секция „Практика")*

3 *https://www.cpdp.bg/?p=element&aid=1186*

Извършването на оценката на въздействието върху защитата на личните данни може да се извърши като част от общата оценка на въздействието в контекста на приемането на нормативния акт за въвеждането в експлоатация на мобилното приложение за електронна идентификация и електронно подписване (арг. чл. 35, пар. 10 от Регламент (ЕС) 2016/679).

В допълнение следва да се отбележи, че приемливата оценка на въздействието върху защитата на личните данни по Регламент (ЕС) 2016/679 следва да съдържа:

• систематично описание на обработването (член 35, пар. 7, буква а)): взема се под внимание характерът, обхватът, контекстът и целите на обработката (съображение 90); личните данни, получателите и периодът, за който ще се съхраняват личните данни, се записват; функционално описание на операцията по обработване; идентифициране на активите, на които разчитат личните данни (хардуер, софтуер, мрежи, хора, хартия); отчита се евентуално спазването на одобрените кодекси за поведение (член 35, параграф 8);

• необходимост и пропорционалност на обработването (член 35, параграф 7, буква б)): определени са мерките, предвидени за спазване на регламента (член 35, параграф 7, буква г) и съображение 90, като се вземат предвид: мерките, допринасящи за пропорционалност и необходимост на обработването на базата на: конкретни, изрични и законни цели (член 5, параграф 1, буква б); законосъобразност на обработването (член 6); адекватни, уместни и ограничени до необходимите данни (член 5, параграф 1, буква в); ограничена продължителност на съхранение (член 5, параграф 1, буква д)); мерки, допринасящи за правата на субектите на данни: информация, предоставена на субекта на данни (членове 12, 13 и 14); право на достъп и преносимост (членове 15 и 20); право на поправяне, заличаване, възражение, ограничаване на обработването (членове 16-19 и 21); получатели; обработващ (и) (член 28); гаранции, свързани с международния (те) трансфер (Глава V); предварително консултиране (член 36).

• управление на рисковете за правата и свободите на субектите на данни (член 35, параграф 7, буква в)): произходът, характерът, особеностите и тежестта на рисковете се оценяват (виж съображение 84) или по-конкретно за всеки риск (неправомерен достъп, нежелано изменение и изчезване на данни) от гледна точка на субектите на данни: вземат се предвид източниците на рискове (съображение 90); потенциалните въздействия върху правата и свободите на субектите на данни са идентифицирани в случай на незаконен достъп, нежелано изменение и изчезване на данни; заплахи, които могат да доведат до нелегален достъп, идентифициране на нежелани модификации и изчезване на данни; оценка на вероятността и тежестта (съображение 90); определят се мерките, предвидени за третиране на тези рискове (член 35, параграф 7, буква г) и съображение 90);

• участие на заинтересовани страни: консултация с длъжностното лице по защита на данните (член 35, параграф 2); иска се становището на субектите на данните или на техните представители (член 35, параграф 9).

По тези съображения и на основание чл. 58, пар. 3, б. „б” от Регламент (ЕС) 2016/679 във вр. с чл. 10а, ал. 1 от Закона за защита на личните данни и чл. 51, т. 2 от Правилника за дейността на КЗЛД и на нейната администрация, Комисията за защита на личните данни изразява следното

СТАНОВИЩЕ:

1. Искането за достъп до информационните фондове на МВР е извън компетентността на КЗЛД. Компетентен да разгледа такова искане е министърът на вътрешните работи, като администратор на лични данни по чл. 29, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи.

2. За осигуряването на достъп до данни в хипотезата на чл. 70, ал. 1, т. 1 от ЗБЛД не е необходимо постановяване на разрешение от КЗЛД, тъй като в този случай не е приложим разрешителен правен режим.

3. Независимо че на основание чл. 70, ал. 1, т. 1 от ЗБЛД във връзка с чл. 7в, ал. 2, т. 1, б. в) от ЗЕУ и Решение на МС № 133/10.03.2022 г. министърът на електронното управление може да иска достъп до данни, няма пречка специалното законодателство, уреждащо тези правоотношения, да включва изрична разпоредба в този смисъл. На основание чл. 51, ал. 1 от Закона за нормативните актове искане за тълкуване на законодателството, в случая е от компетентността на Народното събрание.

4. На основание чл. 35, пар. 10 от Регламент (ЕС) 2016/679 администраторът МЕУ следва да извърши оценка на въздействието върху защитата на личните данни, която е различна от оценката на въздействието на нормативните актове по смисъла на Закона за нормативните актове.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Венцислав Караджов /п/

ЧЛЕНОВЕ:

Цанко Цолов /п/

Мария Матева /п/

Веселин Целков /п/

Комисия за защита на личните данни
Председател: Венцислав Караджов
Членове: Цанко Цолов
Мария Матева
Веселин Целков

Информационен бюлетин № 6 (99) 2022 г.
Издава се съгласно чл. 10, ал. 3 от ЗЗЛД
Уеб сайт на КЗЛД: www.cpdp.bg
Разпространява се в електронен вид

ISSN 2367-7759